

Veterinär

NR 1/2023 Årgång 15 • veterinär

Magazinet

Kattens nya liv:
**Märkningslagen
ställer krav**

**Zara Webjörn
åkte till Kambodja
på exjobb**

Medieskola:
**Lär dig svara på
journalistens
frågor**

Lisa Friling:
**Låt tekniken ersätta
händer vid röntgen**

MÅNATLIG TABLETTBEHANDLING MOT FÄSTINGAR OCH LOPPOR

EN PRODUKT TILL BÅDE HUND OCH KATT

CREDELIO ÄR EN **LITEN** OCH SNABBVERKANDE MÅNATLIG TUGGTABLETT MED SMÅK^{1,2}

100 % framgångsrik administrering genomförd av hund och kattägare^{3,4}

Credelio™
(lotilaner)

1. Cavalleri D. et al (2017) Parasites & Vectors. 10:529. Assessment of the speed of flea kill of lotilaner (Credelio™) throughout the month following oral administration to dogs. 2. Murphy M. et al (2017) Parasites & Vectors. 10:541. Laboratory evaluation of the speed of kill of lotilaner (Credelio™) against Ixodes ricinus ticks on dogs. 3. Cavalleri D et al. 2018. A randomized, controlled field study to assess the efficacy and safety of lotilaner (Credelio™) in controlling ticks in client-owned cats in Europe. Parasites & Vectors;11: 411. 4. Cavalleri D. et al. 2018. A randomised, controlled field study to assess the efficacy and safety of lotilaner (Credelio™) in controlling fleas in client-owned cats in Europe. Parasites & Vectors; 11: 410.

Credelio tuggtablett 12 mg, 48 mg (för katt), 56 mg, 112 mg, 225 mg, 450 mg, 900 mg (för hund). Lotilaner. **Indikationer:** För behandling av lopp- och fästingangrepp. Läkemedlet har en omedelbar och varaktigt dödande effekt under 1 månads tid på loppor (*Ctenocephalides felis* och *C. canis*) och fästingar (*Ixodes ricinus*) (katt) / (*Rhipicephalus sanguineus*, *Ixodes ricinus*, *I. hexagonus* och *Dermacentor reticulatus*) (hund). För behandling av demodikos (orsakad av *Demodex canis*) (hund). Loppor och fästingar måste sätta sig fast på värdjuret och börja suga blod för att exponeras för den aktiva substansen. Läkemedlet kan användas som en del av en behandlingsstrategi mot allergisk dermatit orsakad av loppor (flea allergy dermatitis, FAD). **Kontraindikationer:** Använd inte vid överkänslighet mot den aktiva substansen eller mot något av hjälpämnen. Användning av detta läkemedel till kattungar och valpar som är yngre än 8 veckor eller väger mindre än 0,5 kg (katt)/1,3 kg (hund) ska ske baserat på ansvarig veterinärs nytta/riskbedömning. På grund av otillräckliga data för att säkerställa effekt mot fästingar hos unga katter, rekommenderas inte detta läkemedel för behandling av fästingar hos kattungar som är 5 månader eller yngre. **Biverkningar:** Katt: Kräkning har rapporterats i mycket sällsynta fall baserat på säkerhetserfarenhet efter marknadsföring. Denna biverkning är vanligen övergående utan behandling. Neurologiska störningar, såsom darrningar, ataxi och krampor, kan förekomma i mycket sällsynta fall. Dessa symtom är oftast övergående. **Särskilda varningar:** Inga kända interaktioner. Säkerheten av detta läkemedel har inte fastställts under dräktighet och laktation eller hos hundar avsedda för avel. Använd endast i enlighet med ansvarig veterinärs nytta/riskbedömning. Inga biverkningar observerades efter oral administrering av doser på över 5 gånger den högsta rekommenderade dosen (130 mg lotilaner/kg kroppsvikt för katt)/43 mg, 129 mg och 215 mg lotilaner/kg kroppsvikt för hund) vid åtta tillfällen med en månads intervaller till 8 veckor gamla kattungar som vägde 0,5 kg/8-9 veckor gamla valpar som vägde 1,3 - 3,6 kg. **Dosering:** Katt: 1 tablett 12 mg för katter som väger 0,5-2,0 kg. 1 tablett 48 mg för katter som väger >2,0-8,0 kg. Lämplig kombination av tablett för katter som väger >8,0 kg. Använd lämplig kombination av tillgängliga styrkor för katter som väger över 8 kg för att få den rekommenderade dosen på 6-24 mg/kg. Hund: 1 tablett 56 mg för hundar som väger 1,3 - 2,5 kg. 1 tablett 112 mg för hundar som väger >2,5 - 5,5 kg. 1 tablett 225 mg för hundar som väger >5,5 - 11,0 kg. 1 tablett 450 mg för hundar som väger >11,0 - 22,0 kg. 1 tablett 900 mg för hundar som väger >22,0 - 45,0 kg. Lämplig kombination av tablett för hundar som väger >45 kg. Använd lämplig kombination av tillgängliga styrkor för att få den rekommenderade dosen på 2043 mg/kg. Administrera tuggtablettarna en gång i månaden i samband med eller efter utfodring (inom 30 minuter efter utfodring för katt). För optimal kontroll av fästingar- och loppangrepp ska läkemedlet ges månadsvis under hela fästing/loppsäsongen baserat på lokal epidemiologisk situation. Behandling av demodikos (orsakad av *Demodex canis*) (hund): Administrering en gång i månaden under två på varandra följande månader är effektiv och leder till en märkbar förbättring av kliniska tecken. Behandlingen ska fortsättas tills hudavskrapningar är negativa under två på varandra följande månatliga tillfällen. Svåra fall kan kräva längre månatlig behandling. **Förpackning:** Katt: 12 mg - kartong med 3 tablett, 48 mg - kartong med 6 tablett. Hund: kartong med 3 tablett. Receptbelagd. **Innehavare av godkännande för försäljning:** Elanco GmbH, Tyskland. **Ombud:** Elanco Danmark Aps, Laurrupvang 12 1. th, 2750 Ballerup, Danmark. Se fullständig produktinformation på www.fass.se.

Elanco

Vanja Hårdemark, distriktsveterinär som gillar omväxling

TEXT: BEATA HANSSON

Vanja Hårdemark arbetar vid Distriktsveterinärerna i Vårsta utanför Stockholm och kombinerar det kliniska arbetet med ett fackligt uppdrag som huvudskyddsombud.

Vilken är den viktigaste frågan för dig som huvudskyddsombud?

– Den höga servicenivån inom djursjukvården sker ofta på bekostnad av personalen. Det är framför allt en ledarskapsfråga att våga se våra begränsningar och göra rätt prioriteringar i tider av personalbrist. Samtidigt vet veterinärer att alla symtom kan vara inledningen på något farligt, så det ingår ju alltid en bedömning om exempelvis en sticka i tassen kan leda till blodförgiftning eller om en häst med kolik kanske bara behöver en promenad, eller risikerar tarmvred som kräver omedelbar veterinärvård. Det är kanske den svåraste delen av vårt jobb.

Vad gör du just i dag?

– Jag ägnar en del tid åt att granska och riskbedöma schemaläggning. Man behöver säkerställa att de arbetande veterinärerna får tillräckligt med vila mellan passen.

Skapar arbetstiderna för distriktsveterinärer problem?

– Ja. Praktikerna är ofta dåligt bemannade eftersom det råder veterinärbrist i praktiskt taget hela landet. Det är många klinikchefer som försöker trola med knäna. En enda sjukskrivning kan rasera ett tidigare planerat schema totalt.

Varför tror du det är brist på veterinärer som jobbar kliniskt?

– Jag märker att administratörstjänster på till exempel Jordbruksverket

har många sökande och blir relativt snabbt tillsatta. Inom den kliniska verksamheten är det tvärtom. Det är tungt att jobba personnära.

Vilka fler moln finns på bemanningshimlen?

– Många kvinnor arbetar inom yrket så graviditeter är vanliga. Vi har dokument som stödjer den riskbedömning varje gravid ska göra inför sitt arbete men det kan vara svårt att täcka in allt som en veterinär kan mötas av och alla är ju individer med olika förutsättningar i sin graviditet. Generellt är vi veterinärer duktiga på att jobba med fysiska risker. Det är värre med psykosocial ohälsa. Många är stressade, många drabbas av utmattningssyndrom. Jag tror att problemen med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön främst kan kopplas till veterinärbristen i landet.

Vad är det bästa med ditt jobb?

– Det är så varierande. Alla olika arbetsuppgifter kan ske under en och samma dag. Även de dagar jag bara reser runt och ger vaccinationer är varierande då bilresorna i sig är fina, man reser igenom vackra landskap och lyssnar på radion, det är ett värde i sig. Distriktsveterinärer som ju är anställda av Jordbruksverket utför även många officiella uppdrag och jag gillar även myndighetsbiten. Vi ska exempelvis kunna intyga att djur och djurprodukter som ska exporteras är i gott skick och har alla sina papper och provtagningar i ordning. Det kan

handla om allt från djursperma till renhorn som ska till Japan. Så man måste vara en bred generalist när man jobbar som distriktsveterinär, även om det också finns mer specialiserade tjänster. ■

NAMN: Vanja Hårdemark

FAMILJ: Man och två barn mellan ett och tre år, två katter.

BOR: Enskededalen, det är skönt att bo relativt stadsnära eftersom jag åker ut på landet hela dagarna.

HOBBY: Umgås med familjen. Vi har tät gemenskap med våra vänner, med många traditioner som kräftskivor, kalkonmiddagar och ljusstöpnin. Merparten av mina vänner jobbar utanför djursjukvården. Det är skönt att prata om helt andra saker på fritiden.

Välj Simparica® mot fästingar och andra ektoparasiter!^{1,2,3}

- Månatlig tuggtablett med minst 5 veckors effekt mot fästingar och loppor
- Tolereras väl av valpar (>8 veckor), små raser (>1,3 kg) och collie raser
- Ingen risk för miljön⁴

FÄSTINGAR

LOPPOR

SKABB

DEMODEX

ÖRONSKABB

**NY
INDIKATION!**
*Babesia canis
canis**

***Simparica® tuggtabletter** för hundar är nu också godkänd för att minska risken för infektion med *Babesia canis canis* överförd från *Dermacentor reticulatus*. Effekten är indirekt på grund av Simparicas aktivitet mot vektorn.

SKANNA OCH KOM I
KONTAKT MED DIN
ZOETIS-KONSULENT

ANMÄL DIG
TILL ZOETIS
NYHETS BREV

FÖLJ OSS PÅ LINKEDIN

<https://dk.linkedin.com/company/zoetis-nordics>

När du väljer produkter från Zoetis, stöttar du ett företag som arbetar aktivt med att minska CO₂-avtrycket och bli mer hållbara. Vi strävar efter att använda mindre och förnybar energi under tillverkning av läkemedel och att ge tillbaka till samhället!⁵

1. Produktresumé 2. Geurden T et al: Vet Parasitol. 2016;222: 33-6 3. Six RH et al: Vet Parasitol. 2016;222:23-7 4. https://www.ema.europa.eu/en/documents/assessment-report/simparica-epar-public-assessment-report_en.pdf 5. https://www.zoetis.com/_assets/pdf/sustainability/2021-zoetis-sustainability-progress-update-report_final.pdf

Simparica® (sarolaner) tuggtablett. Medel mot ektoparasiter för systemiskt bruk. Rx. **Indikationer:** För behandling mot fästingar, loppor, rävs�kabb, öronskabb och demodex hos hund. För att minska risken för infektion med *Babesia canis canis* via överföring av *Dermacentor reticulatus* i 28 dagar efter behandling **Särskilda varningar:** Parasiterna måste börja äta på värdjuret för att exponeras för sarolaner, därför kan risken för överföring av smittsamma parasitsjukdomar inte uteslutas. **Särskilda försiktighetsåtgärder vid användning:** Valpar yngre än 8 veckor och/eller hundar som väger mindre än 1,3 kg behandlas i enlighet med ansvarig veterinärs nytta/riskbedömning. **Biverkningar:** Milda övergående gastrointestinala biverkningar, övergående neurologiska störningar och systemiska biverkningar, såsom letargi, anorexi eller aptitlöshet har observerats i mycket sällsynta fall. **Användning under dräktighet och laktation:** Säkerheten av detta veterinärmedicinska läkemedel har inte fastställts under dräktighet och laktation, använd endast i enlighet med ansvarig veterinärs nytta/riskbedömning. **Förpackningar:** Varje förpackning innehåller 3 tuggtabletter om 5 mg, 10 mg, 20 mg, 40 mg, 80 mg eller 120 mg. Senaste översyn av produktresumé: December 2022. För mer information se www.fass.se.

MM-23909

I detta nummer

- 3** Hur har du det på jobbet, Vanja Hårdemark?
- 6** Röntga utan att utsätta dig för onödigt strålningsrisk
- 10** Så stryker du djurägarna medhårs
- 12** Djursjukvård för kris och krig
- 14** Zara Webjörn gör sitt exjobb i Kambodja
- 19** Katten får ny ställning med märkning och registrering
- 26** Djurambulansen som alltid är redo att rycka ut
- 28** Många slaktkycklingar kasseras – oenighet om varför
- 31** Medietränares bästa tips
- 33** Nytt om namn

Omslagsfoto: **STEFAN TELL**

Detta är kattens år – i alla fall i Sverige

I år är det kattens år. Inte i Kina, där har kaninens år just börjat. Men sedan 1 januari är det i Sverige lag på att katter ska märkas och registreras hos Jordbruksverket.

Detta kommer att höja kattens status betydligt, tror många bedömare. När katter tidigare har vandrat iväg från sina ägare, har upphittaren inte kunnat matcha ihop katten med rätt hem. Och ägare som förlorat sin katt har i brist på register tvingats sätta upp bilder på sin älskling på lyktstolpar där de snart slokat i regnet. Eller annonserat på någon lokal facebook-sida, ofta med klen resultat.

Nu blir det bättre. På sikt kan det föra med sig att ägare tar ett större ansvar, ”gör en större investering i sin katt” som kattbeteendeexperten Susanne Hellman Holmström säger. Det leder i sin tur till fler veterinärbesök och större krav på att kliniker ska vara kattvänliga.

För veterinärer finns det mycket hjälp och stöd att få när det gäller hur man handskas specifikt med katter. I det här numret av VeterinärMagazinet berättar Anna-Karin Landgren, veterinär i Onsala och enligt egen utsago ”kattokig”, om hur hon gör och var man söker kunskap. Bland annat är hon aktiv i Jamaren, en förening som syftar till att höja kunskapsnivån om katter hos veterinärer.

Inom djursjukvården finns det gott om människor som tänker innovativt och utanför boxen. Lisa Friling är en. Hon är veterinären som tröttnat på att se kolleger stå och hålla i djuren under röntgenundersökning, eftersom ”det går fortare”. Det gör det inte, och det går emot Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter.

Så Lisa har utvecklat en egen teknik och egna hjälpmedel för att få hunden eller katten att ligga still under röntgen, utan att någon personal eller ägare håller i. Läs reportaget i det här numret – du kan både lära dig av Lisa och få egna idéer. VeterinärMagazinets fotograf Stefan Tell blev så imponerad av hjälpmedlen att han tyckte att Lisa skulle söka till ”Draknäset” med sina idéer: ”Smart produktutveckling känns ju rätt”, som han säger.

INGRID KINDAHL
ingrid.kindahl@veterinarmagazinet.se

Unleashing the best veterinary outcomes. Together.

Your trusted partner in veterinary orthopedic solutions.

Hands-on workshops in Denmark!

- **TTA May 9-10**
- **TPLO May 11-12**

Presented by:

KYON

Scan QR code to learn more!

Workshops

movora.com

More FORWARD >>>

Sluta hålla i patienten under röntgen

Thoraxröntgen höger lateral projektion, vaken hund med en sandsäck över nacken och positioneringsband runt frambenen.

Många inom djursjukvården utsätter sig för onödiga strålningsrisker vid röntgen. Det är ingen hållbar lösning att hålla i djuret, som många gör, menar veterinären Lisa Friling. Det finns metoder som skyddar dig och ger bättre bilder.

TEXT: **VIKTORIA HJÄRTENFALK**
FOTO: **STEFAN TELL**

Visste du att...

... stråldosen avtar med kvadraten på avståndet, vilket innebär att en fördubbling av avståndet till djuret minskar stråldosen till en fjärdedel.

Handen på hjärtat – hur gör du? Stannar du i rummet och håller i djuret under en röntgenundersökning? Utsätter du dig för röntgenstrålning i onödan? Om svaret är ja på någon av de frågorna ska du definitivt läsa vidare. Många har (minst) två förutfattade meningar som talar för att en person bör hålla djuret vid undersökningen: 1) Att vissa bilder inte går att ta annars och 2) Att det går snabbare.

Inget av påståendena stämmer.

Strålsäkerhetsmyndigheten skriver: ”De två viktigaste faktorerna för att bedriva en verksamhet med bra strålskydd inom smådjursröntgen är att se till att bildtagningen är berättigad och att inga personer befinner sig i närheten av röntgenutrustningen vid exponering.” Det innebär dels att undersökningen ska ordinerars av veterinär, dels att samtliga personer ska befinna sig utanför röntgenrummet vid exponering. Djuret ska stöttas med sandsäckar, kilar, rep och andra hjälpmedel. Bilder bör bara tas efter noga positionering, centrerung och avskärmning. Djurägare som eventuellt håller i sitt djur ska instrueras i att stå så långt från djuret och primärstrålfältet som möjligt.

Regelverket för bra strålskydd finns, men tekniken i hur man röntgar utan att någon håller i djuret är inte lika utvecklad i Sverige som exempelvis i Kanada och Storbritannien. Storbritannien har dessutom skarp lagstiftning: Personalen FÅR helt enkelt inte vara i rummet vid röntgenundersökning

av smådjur. Det finns tekniker för alla typer av projektioner, inklusive höftledsröntgen, som gör att ingen behöver hålla i djuret. Faktum är att det är lättare att få bra bilder om man fixerar ett djur med hjälpmedel. När man väl lärt sig den tekniken tar undersökningen inte heller längre tid, snarare tvärtom. Anledningen är att när djuret blir helt fixerat i en specifik position får man mer standardiserade projektioner och en grundposition att utgå från ifall man behöver korrigera och ta om bilden. När däremot en person håller djuret blir det lätt ett nytt grepp varje gång och mer eller mindre slumpmässig positionering.

Utvecklat ny teknik

Lisa Friling, veterinär med specialisering inom radiologi, har tagit initiativ till att utveckla den teknik hon kallar för "handfri röntgenteknik". Motivationen väcktes när hon såg att många står kvar i röntgenrummet och hålla patienten i stället för att använda de hjälpmedel som finns att tillgå. Hon förstod att det saknas kunskap i de tekniker som praktiseras och att man ofta väljer det arbetssätt man är van vid och tycker går snabbt.

Lisa Frilings teknik innebär att hjälpmedel ersätter händer. Hon använder sig exempelvis av speciella band (i stället för tejp). Banden fästs med kardborre, är lätthanterade och ger stor valmöjlighet genom att de kan placeras längs hela bordet.

Vagga, kilar och löst fyllda sandsäckar är andra exempel på funktionella hjälpmedel. Under sina utbildningar visar hon att "känsla" och "vana" inte spelar så stor roll som man tror för att få en bra bild. Vakna djur blir dessutom ofta lugnare av att få en sandsäck över kroppen än att bli fasthållna av en person. Lisa Friling berättar att de som lär sig den här tekniken snabbt märker att det fungerar. Många upplever att den gör det lättare att få fina bilder och väljer sedan alltid att använda den.

– När man väl "klätt av sig förklädet" och kan stå utanför rummet, går man inte tillbaka, säger hon.

Krävs erfarenhet

Vad är anledningen till att det brister i teknik? Vid varje klinik ska det finnas en utpekad veterinär som är ansvarig för och leder röntgenverksamheten. Arbetet kräver erfarenhet och kunskap om strålskydd, röntgenteknik, hantering av utrustning, funktionskontroller och aktuell strålskyddsreglering. Den utpekade veterinären bör därför, enligt Strålsäkerhetsmyndigheten, ha minst ett års relevant arbetslivserfarenhet under den senaste treårsperioden. Alla som arbetar med röntgen vet att den ringa erfarenheten inte garanterar kunskap ▶

Thoraxröntgen ventrodorsal-projektion, vaken hund i vagga med positioneringsband runt frambenen och sandsäck över bakkroppen.

Ventrodorsal projektion av halsryggen, sederad hund i vagga med en sandsäck runt frambenen.

FDR ES för veterinärt bruk

Bättre bilder till låg stråldos

md_ffnr@fujifilm.com | 08-525 237 00 | www.fujifilm.se
FUJIFILM Nordic AB Hantverkargatan 25 SE-112 21 Stockholm

FUJIFILM
Value from Innovation

*“När man väl
'klätt av sig förklädet'
och kan stå utanför rummet,
går man inte tillbaka.”*

i praktisk röntgenteknik och eftersom veterinären sällan själv deltar i undersökningen och saknar praktisk erfarenhet av att röntga, vilar det i stor utsträckning på personen som tar bilden att utveckla ett arbetssätt för att jobba strålsäkert.

Verksamhetsansvarig vid kliniken har också ansvarsområden i strålskyddsarbetet. Förutom att en ansvarig veterinär ska utses, ska arbetet dokumenteras genom en organisationsplan. Det ska också finnas ett ledningssystem där det framgår hur verksamheten efterföljer lag, förordning och föreskrift. Det är verksamhetsansvarig som ska tillse att personalen har tillräcklig utbildning och kompetens för att arbeta under goda strålskyddsförhållanden. Vad som anses vara ”tillräcklig” utbildning och kompetens blir något av en tolkningsfråga. Generellt bedömer Strålsäkerhetsmyndigheten att legitimerad personal genom sin utbildning har tillräcklig kompetens i strålskydd och röntgenteknik för att arbeta inom smådjursröntgen. I praktiken kan man säga att kompetens alltid saknas så länge det finns personer som står inne i röntgenrummet och håller i djuret.

Flera utmaningar

Runt om på klinikerna gör man så gott man kan, men det räcker inte alltid till. Det finns ett antal utmaningar som personalen möter varje dag:

- Djurägare som har svårt att hålla sina djur trots noggranna instruktioner. Vilket gör att bilder måste tas om och att personalen känner att de bör hålla djuret.
- Röntgenutrustningen som kräver utbildning för att personalen ska lära sig optimala värden och inställningar.
- Patienter i olika storlek, kroppsbyggnad och konstruktion, som gör att rekommenderade värden måste anpassas utifrån erfarenhet.
- Viss skyddsutrustning såsom otympliga handskar som är svåra att använda (och har alltid varit).

Blandat med utmaningarna finns arbetsglädjen i att utveckla sin teknik, lära av varandra och kanske även gå en kurs. Förkläden och thyroideaskydd har blivit mycket lättare och smidigare än förr och det finns veterinärer som tänker till i förväg och hellre väljer en ultraljudsundersökning som diagnostik i de fall de anser det vara en fördel. ■

Viktiga röntgentips

- Sätt alltid munkorg på sederade hundar.
- Tänk på ergonomin: Ha ett höj- och sänkbart bord i röntgenrummet.
- Hantera röntgenförkläden varsamt och se till att de är hela och rena.

Lisa Friling är veterinär och specialist inom hundens och kattens sjukdomar. Hon är också ämnesspecialist inom bildiagnostik samt diplomerad bildiagnostiker (DipECVDI). Till vardags jobbar hon på AniCura Djursjukhuset Albano.

Så här säger reglerna

Regelverket för strålskydd är långt mer omfattande än vad som kunnat täckas in i den här artikeln. Allt du behöver veta finns att läsa om på Strålsäkerhetsmyndighetens webbplats.

- Strålskyddslag (2018:369)
- Strålskyddsförordning (2018:506)
- Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning
- Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:7) om tillståndspliktig veterinärverksamhet
- Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:2) om anmälningspliktiga verksamheter
- Vägledningar till de tre föreskrifterna
- Handbok i strålskydd – häströntgen – tillståndspliktig verksamhet
- Anmälningspliktig verksamhet – smådjursröntgen – handbok i strålskydd
- Röntgenstrålning inom veterinärmedicin.

Hur väl man efterlever kraven kan Strålsäkerhetsmyndigheten följa upp via tillsynsinsatser. De sammanställs ibland i en rapport med identifierade brister. En sådan rapport kommer på Strålsäkerhetsmyndighetens webbplats inom kort.

Källa www.stralsakerhetsmyndigheten.se

Hydrocortisone aceponate Ecuphar

0,584 mg/ml

För behandling av inflammatoriska och kliande dermatoser samt lindring av kliniska tecken associerade med atopisk dermatit hos hund.

Kutan spray,
lösning
76 ml

ATC-kod QD07AC16, Receptbelagt
Hydrokortisonaceponat 0,584 mg
Dermokortikoid, använd inte i öppna sår
Översyn produktresumé 2022-01-04.
För ytterligare information: www.fass.se

NORDVACC LÄKEMEDEL AB BOX 112, 129 22 HÄGERSTEN · 08-120 10 650

nordvacc
en del av Intervacc

STOPPA BLÖDNINGAR

*Förebyggande och behandling
av kirurgiska, posttraumatiska,
obstetriska och gynekologiska
blödningar.*

Hemosilate® vet.

Hemosilate vet. 125 mg/ml injektionsvätska, lösning.
Etamsylat för nötkreatur, får, get, gris, häst, hund och katt.
ATC-kod QBO2BX01, Hemostatika, Receptbelagt, godkänd SPC 2020-05-06
För ytterligare information: www.fass.se

NORDVACC LÄKEMEDEL AB · BOX 112, 129 22 HÄGERSTEN · 08-120 10 650

nordvacc
en del av Intervacc

Psykologens bästa tips **Så stryker du djurägarna medhårs**

Har du mött ifrågasättande, aggressiva och provocerande djurägare? Då är du inte ensam: Studier visar att några av de främsta orsakerna till stress hos veterinärer finns i relationen till djurens ägare. Men det finns strategier för att minska effekten av dessa möten och förebygga ett provocerande bemötande.

TEXT: **SUSANNAH ELERS**

Det ökande antalet sällskapsdjur har lett till högre belastning på djursjukvården, som sedan länge lidit brist på legitimerad personal. Att i en pressad situation möta stressade djurägare som kräver olika typer av tester och behandlingar eller ifrågasätter ens kunnande, sätter tålamodet på prov. Det är förståeligt att bli både arg, ledsen och irriterad.

Men det är viktigt – inte minst för din egen skull – att försöka förstå vilka faktorer som kan ligga bakom personens beteende. Det säger psykologen David Waskuri på Sveapsykologerna.

– Dels handlar det om att ägaren älskar sitt djur, dels om att det triggat mycket sorg och separationsångest att djuret är sjukt. Beteendet kan också vara ett uttryck för tillitsbrist, ägaren kanske är orolig eller misstänksamt lagd. Den kan ha dåliga erfarenheter av tidigare vård, eller ha skuldkänslor och vara orolig för att inte göra tillräckligt för

FOTO: MOSTPHOTOS

Verity® VET CBCT scanner

En mobil och lättanvänd 3D-skanner
för optimal diagnos av tänder,
skalle och extremiteter.

 MEDIEL
mediel.se

“Vissa personer är mer relationsorienterade och andra är mer raka. I de här situationerna gynnar det en att vara mer lyhörd för känslor. Det går att komma långt genom att den andra känner att man bryr sig och tar sig tid att lyssna.”

David Waskuri är specialisterpsykolog, psykoterapeut och författare.

sitt djur. Alla är inte heller medvetna om att det finns krav på evidens, och riktlinjer att följa. De kan tro att det är mer upp till veterinären att fatta egna beslut. För många som är ledsna och rädda kan beteendet också vara ett sätt att känna kontroll genom att agera, säger han.

Hur ska man bemöta de här ägarna?

– Man ska försöka att hitta sårbarheten bakom beteendet. Generellt säger man att validering lugnar känslor, invalidering triggas. Validering är när man bekräftar en persons känslor, lyssnar och är lyhörd. Man behöver inte hålla med för att validera, men man avbryter inte, utan ställer följdfrågor och upprepar det personen sagt – fast med andra ord. I valideringen kan motparten förhoppningsvis lugna sig. Det är viktigt att inte gå i försvar eller eskalera konflikten genom att inte lyssna, bara för att man själv inte känner sig lyssnad på.

David Waskuri ger även rådet att tänka på situationer då du själv reagerat irrationellt. Det kan vara bra att inse att den här drivkraften personen uppvisar kommer fram för att den behöver göra något nu, för att den inte mår bra, menar han.

– Vissa personer är mer relationsorienterade och vissa är mer raka. I de här situationerna gynnar det en att vara mer lyhörd för känslor. Det går att komma långt genom att den andra känner att man bryr sig och tar sig tid att lyssna. Risken ökar att människor letar fel i sådant som gjorts om de får en dålig nyhet levererad på ett i deras tycke svårt sätt.

Det är lätt att känna dåligt samvete och ångest över att behöva säga nej, eller fatta beslut. I synnerhet om man jobbar ensam, och David Waskuri betonar också att det är avgörande att ha en

strategi för hur man ska hantera dessa möten.

– Det är viktigt att inte hålla det inom sig, och att ha någon att ringa efter en jobbig dag, för man behöver ha någon att bolla med. Det kan också vara bra att ha en mentor eller få handledning. Man behöver även ta hand om sig själv generellt för att ha en bra balans mellan jobb och fritid. Planera in aktiviteter efter jobbet, till exempel egen träning, att träffa vänner eller lägg in tid för någon hobby så att du tar en fullständig paus från arbetet mentalt.

Han rekommenderar också att man kan försöka tänka på att det till och med kan vara nyttigt att möta de här ägarna ibland.

– Det känns bättre att möta någon som är accepterande, men det kan ändå vara bra att tänka på att det säkert finns exempel där detta beteende lett till att man gjort extra insatser och ägaren haft rätt. Det kan underlätta när man möter dessa människor att tänka att det också finns positiva aspekter av att bli ifrågasatt, säger David Waskuri. ■

Goda råd till veterinärer

- Validera djurägaren. Bekräfta att du hör och förstår att den är upprörd och orolig.
- Var lyhörd för känslor.
- Gå inte i försvar.
- Det är vanligt med empatitrötthet i vårdgivande yrken, var uppmärksam på om du eller en kollega har lägre förmåga att känna medkänsla än vanligt. Våga lyfta ämnet på arbetsplatsen. Kanske behöver ni införa en rutin där ni pratar om detta?
- Ha en strategi för din egen återhämtning genom att planera in en meningsfull fritid och personer att bolla med efter en svår arbetsdag. På så sätt ökar du din egen förmåga och ork att möta svåra personer.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Jordbruksverket vill utbilda djursjukvården för kris och krig

TEXT: HÅKAN FRISELL

Jordbruksverket vill att alla veterinärer och djursjukskötare som utbildas vid SLU ska få en grundutbildning om samhällsstörningar och kriser. En hemställan har skickats till SLU.

Folke Cerenius, veterinär och beredskapshandläggare på beredskapsenheten vid Jordbruksverket.

Höjd beredskap kräver en särskild form av utbildning, säger Folke Cerenius, veterinär och beredskapshandläggare på beredskapsenheten på Jordbruksverket.

Vilka bör omfattas av den extra utbildningen?

– Vårt förslag är att alla veterinärer och djursjukskötare som utbildas i Sverige ska ha det här som en obligatorisk del av grundutbildningen.

Enligt Folke Cerenius kan en eventuell situation med förhöjd beredskap eller krig i landet ställa nya krav på djurhälsopersonal, som kan komma att ställas inför att bedriva vård med enkla medel i en resursfattig miljö.

– Det tror vi kräver en medvetenhet hos personalen som behöver tillgodoses genom en grundutbildning. Sedan måste vi bygga vidare på den med olika typer av fortbildningar, men vi ser en gemensam grundutbildning som en viktig bas, säger han.

– I Ukraina har djurhälsopersonal nyttjats med framgång inom human-sjukvården. Det kan vara en sådan möjlig omplacering.

Hur lång ska den här extra delen i grundutbildningen vara?

– Det får naturligtvis SLU utvärdera och utreda. Vårt förslag säger två till fem dagar.

Enligt Folke Cerenius är tanken också att de som redan har en svensk veterinärlegitimation ska erbjudas en motsvarande fortbildning som täcker det nya behovet.

Vad gäller om man har en legitimation från ett annat EU-land?

– Har du en EU-legitimation, så har vi nog svårt från myndighetshåll att ställa ytterligare krav. Däremot kan det naturligtvis bli aktuellt att erbjuda fortbildning även till veterinärer med EU-legitimation.

Men att det finns veterinärer i Sverige som inte kan fås att genomgå den föreslagna utökningen av grundutbildningen tycker inte Jordbruksverket ska vara något hinder för att Sverige ska ställa det kravet på veterinärer och djursjukskötare som utbildas i eller har utbildats i Sverige och arbetar i landet.

”Jordbruksverket är väl medvetet om att förutsättningarna att påverka utbildningens innehåll för studenter som har sin grundutbildning i Sverige,

inom andra EU-länder respektive utanför EU varierar. Mot bakgrund av de förändrade krav som uppbyggnaden av det civila försvaret ställer och djurhälsopersonalens viktiga roll i detta vill Jordbruksverket ändå att SLU beaktar möjligheten att inkludera en totalförsvarsutbildning i veterinärprogrammet”, skriver Jordbruksverket i sin hemställan till SLU.

Folke Cerenius hoppas att SLU tar Jordbruksverkets hemställan i beaktande.

SLU meddelar att man nu handlägger hemställan.

”SLU:s utbildningar på djurhälsosidan tar redan i dag upp en del frågor kring djurens hälso- och sjukvård vid kris och höjd beredskap, och vi har nu inlett både en intern dialog samt en dialog med Jordbruksverket om hur vi framgent kan adressera de aspekter som Jordbruksverket lyfter i sin hemställan inom i första hand veterinär- och djursjukskötartutbildningarna samt inom etologi- och djurskyddsprogrammet”, skriver Lotta Berg som är professor på SLU i ett mejl till VeterinärMagazinet. ■

I goda händer

Orion Pharma har lång erfarenhet inom anestesi, sedation och analgesi och en bred portfolio, med bl. a.:

- ✓ Butorfanol
- ✓ Isofluran
- ✓ Propofol

**KOLLA
PRISET
PÅ DITT
APOTEK!**

ALVEGESIC® VET

butorfanol

- Sedation och smärtlindring
- Kan kombineras med alfa-2-adrenoceptoragonister

Fuxien® vet

isofluran

- 250 ml flaska
- Indikation till många djurslag

PROPOMEA® VET

propofol

- För TIVA eller CRI upp till 2 h
- Stabil emulsion som innehåller EDTA¹

¹Jansson, J.-R. et al: Propofol EDTA and Reduced Incidence of Infection, Anaesth Intensive Care 2006; 34: 362-368.

FOTO: MOSTPHOTOS

Zara tog chansen: Gör sitt exjobb i **Kambodja**

Under två månader har veterinärstudenten Zara Webjörn bott i Kambodja för att slutföra sitt examensarbete. Det handlade om att rabiesvaccinera hundar.

TEXT: **BEATA HANSSON**

Planerna till resan föddes när Zara Webjörn lyssnade på ett informationsmöte i skolan om möjliga examensarbeten på skolans olika fakulteter.

Hon förverkligade planerna och får uppleva många spännande möten med nya djurarter. Under den timme vi talas vid hinner exempelvis hennes eget förråd av nötter, nudlar och frukt rensas av några tjuvaktiga apor som tagit sig in i lägenheten via ett halvöppet fönster. Men det är hundar hon jobbar mest med. Kambodja är ett av de hundtätaste länderna i världen och hårt drabbat av rabies.

– Bortåt 60 000 personer beräknas dö i rabies varje år. Men det går att förebygga med hjälp av vaccinationer. Det är därför jag tyckte det vore så spännande att få åka till Kambodja som är hårt drabbat. Samtidigt verkar det finnas en ganska låg insikt hos befolkningen om detta.

Intressant studera rabies

Zara Webjörn tycker att rabies är en speciellt intressant sjukdom att studera, inte minst för att den är så dödlig. Men också för att den numera är till 100 procent möjlig att förebygga.

Dygnets verksamma timmar handlar

FOTO: MOSTPHOTOS

Fakta Kambodja

Kambodja, som är bland de fattigaste länderna i Sydostasien, har en befolkning på 15 miljoner, varav 80 procent bor på landsbygden. Småbrukare representerar majoriteten av jordbruksproducenterna. Boskapen är traditionellt uppdelad i ett blandat jordbrukssystem där fritt gående fjäderfä och boskap gränsar till boningshusen, vilket gör att djur kan få tillgång till matlagning och sovplatser.

Kambodja är hårt drabbat av landminor som finns kvar efter kriget och oroligheterna under 1900-talet (Vietnamkriget och röda khmererna framför allt). Är man i Kambodja så ska man därför absolut inte gå utanför existerande stigar och vägar.

för henne framför allt om att samla in data för en enkätstudie om social acceptans på landsbygden gällande oral rabiesvaccination av hundar.

– Nuvarande rabiesvaccinationsprogram för hundar handlar ofta om injektioner, vilket kan vara knepigt eftersom många hundar aldrig har varit hos en veterinär och inte är vana vid nära interaktioner med människor över huvud taget.

Därför ses det som ett genombrott i rabiesbekämpningen att ge orala vaccinationer av rabies ute på fältet. Då kan man närma sig de hundar som inte kommer till en klinik och få en större vaccinations-täckning.

– Det blir mindre stress för hundarna, säkrare för vaccinationspersonalen, det går snabbare och blir dessutom billigare i slutändan eftersom man hinner vaccinera fler individer under en dag.

Zoonotiska sjukdomar som utgör mer än 60 procent av nya infektionssjukdomar hos människor betraktas som ett växande hot mot folkhälsa och global livsmedelssäkerhet. En oproportionerligt stor påverkan sker i låginkomstländer som Kambodja.

Hur förbereds resorna ut till byarna?

– NAHPRI och IPC har skött all kontakt med bybefolkningen och bett om tillåtelse för oss att komma ut i byarna. Kontakten har till stor del gått via byledaren med en tolk som hjälper oss att få hundägarna i byn att hjälpa till med insamlandet av hundar för blodprov.

Det inte är helt lätt, det finns många stigman kopplade till rabies. Det gör att befolkningen tenderar att inte söka vård i tid när de misstänker sjukdom.

Fältarbete

En vanlig dag ute på fältet kan Zara Webjörn inleda med samling på NAHPRI:s kontor strax före klockan sex på morgonen för att packa utrustning för blodprovstagning.

– Resan ut till provinsen där vi ska samla in data brukar ta ett par timmar. På vägen ut plockar vi också upp det lokala distriktets officiella veterinär som måste följa med när vi arbetar, eftersom denne har lokal kunskap om byarna, samt en ”Provincial Officer” som ska övervaka arbetet.

I den mån det går fångas hundarna in av sina ägare och blodprov tas av teamet. En tolk sköter intervjun med hundägaren. Finns det flera hundar i hushållet provtas alla. Målet är att hinna med tjugo hundar om dagen. Innan teamet lämnar byarna intervjuas byledaren och det hålls avslutningsvis en gruppdiskussion där hundägare från byn deltar för att få mer information om rabies och oral vaccination. Då får deltagarna ytterligare

Zara Webjörn är framförallt intresserad av att arbeta med exotiska smådjur. Rättan i famnen är av arten gambiansk jättepåsrätta.

Det här är Zara Webjörn:

ÅLDER: 27

BOSTADSORT: Uppsala

HUSDJUR: Två kaniner

SYSSELSÄTTNING: Går åk 6 på veterinärprogrammet SLU. Jobbar extra som tf-veterinär på Animallogos Djurhälsa.

FRAMTIDSPLANER: Vidareutbilda mig inom exotiska sällskapsdjur.

möjlighet att ställa frågor och berätta om eventuell oro, problem eller fördelar de ser med orala vaccinationer.

– Vi upplevde inga problem att intervjua vare sig invånare eller byledare. Alla var mycket tillmötesgående och verkade tycka att det var intressant. Det jag har märkt i byarna är att hundägarna har ett gott handlag med sina hundar, de uppvisar inte alls samma oro för att hålla i dem som många hundägare jag mött i Sverige.

Zara Webjörn har vid det här laget inte bara lärt sig känna igen sjukdomar hon inte stött på tidigare, utan har även tränat sitt tålamod inför allt som är nytt och om andra länders kulturer. Något som hon reagerat över är den byråkrati och stelbenta beslutsgångar som ofta råder. När teamet exempelvis behövde

låna en centrifug för att hantera blodprover, tvingades de att låta frågan gå till ett stort antal chefer och chefschefer.

Bakom Zaras examensarbete står SLU med lokal hjälp av NAHPRI. Men det finns större ambitioner i bakgrunden. WHO och OIE står bakom programmet att eliminera human rabies som sprids av hundar och att nå noll mänskliga dödsfall till år 2030. ■

FÖRKORTNINGAR:

NAHPRI National Animal Health and Production Research Institute

WHO World Health Organization

OIE World Organisation for Animal Health

IPC Institut Pasteur du Cambodge

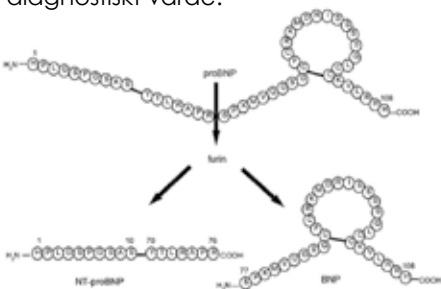
Kliniska studier av kvantitativ NT-proBNP-analys

Ett nytt kvantitativt point-of-care instrument, Vcheck, som möjliggör snabb, patientnära mätning av bland annat NT-proBNP

Kendal E. Harr | Sonya G. Gordon | Ryan D. Baumwart | Ross Feldgreber | Matteus R. Spiro
Veterinary Clinical Pathology 2022;00:1–10. (DOI: 10.1111/vcp.13101)

BNP (B-type natriuretic protein) är ett natriuretiskt hormon som produceras av myocyter och fibroblaster i hjärtats kammare. Sekretion av BNP till cirkulationen ökar vid belastning på hjärtats väggar framför allt vid utfänjning av vävnaden på grund av ökat tryck. Produktionen är därför signifikant uppreglerad vid hjärtsvikt. BNP utsöndras som proBNP som i sin tur klyvs till det biologiskt aktiva hormonet BNP och den inaktiva N-terminala delen, NT-proBNP (Figur 1). Koncentrationen av antingen BNP eller NT-proBNP kan användas för att bedöma omfattningen av myokardets utfänjning. Den N-terminala pro-brain natriuretiska peptiden, NT-proBNP, är stabilare och har längre halveringstid än både prohormonet och BNP. NT-proBNP visar sig ha ett större diagnostiskt värde.

Figur 1
Produktion av NT-proBNP och BNP

Studiens syfte är att validera NT-proBNP analys (Vcheck) enligt specifikationer hos American Society of Veterinary Clinical Pathology (ASVCP) och Clinical Laboratory Improvement Amendments (CLIA).

Precision och LOQ

Precisionen varierade, som förväntat, mellan koncentrationerna med det lägsta CV:t vid den högsta koncentrationen (tabell 1). Precisionen ansågs acceptabelt med en variationskoefficient från 9 % vid 4 000 pmol/l till 20 % vid 600 pmol/L.

Target conc. (pmol/L)	CV (%)
600	20
1,900	12
4,000	9

Tabell 1

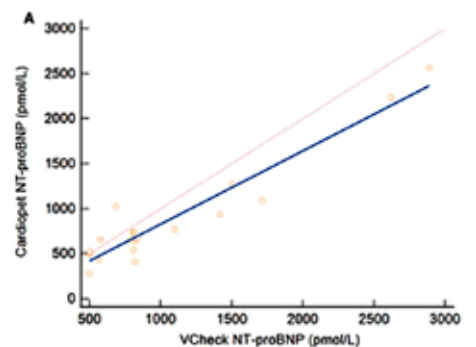
Precision vid analys av Vcheck NT-proBNP vid olika koncentrationer

Noggrannhet

En jämförelse av NT-proBNP mellan Vcheck och Cardiopet gav en utmärkt korrelation med minimal bias när preanalytiska faktorer kontrollerades. Den linjära ekvationen

var $y=0,9x+37$ ($R^2=0,9$) med 95% Cis, lutning 0,75-1,05 och skärningspunkt -150 till 224 (figur 2).

När 61 prover behandlas i klinikmiljö (levereras med kurir och analys enligt tillverkarens rekommendation) faller R^2 till 0,8 vilket ger en signifikant linjär ekvation, $y = 0,7x-52$.

Figur 2
Jämförelse av NT-proBNP på Vcheck och Cardiopet

**Vchecks prestanda
verifierades och
godkändes för
immunanalys.**

När analyseras NT-proBNP?

- » Stärka misstanke om Hypertrofisk kardiomyopati (HCM) hos katt.
- » Skilja mellan hjärtsjukdom och respiratorisk sjukdom hos katt och hund.
- » Kontroll vid blåsljud hos hund och katt.
- » Diagnostisera Dilaterad kardiomyopati (DCM).
- » Bedöma prognos hos hund med Myxomatös hjärtklaffsdegeneration (MMVD).

Diagnostik för bättre vård

Vcheck

- » Intern immunanalys för kvantitativa resultat
- » Upp till 26+ tillgängliga biomarkörer

Till studien

Referenser och information om författarna ses via QR-koden.

Preanalys

Temperaturpåverkan

Prover som förvarats i vid 4°C (10 st) under en 14-timmarsperiod förlorade ungefär 20 % av den ursprungliga medelkoncentrationen, förlusten varierade mellan 16 och 33 procent under tidsperioden. När tio prover medvetet lämnades i rumstemperatur (20 °C) över natten förlorade proverna minst 50% av koncentration vid kontroll dagen därpå.

Interfererande faktorer

Tio prover preparerades med 35 mg/dL hemoglobin och 1000 mg/dL intralipid, resultaten avslöjade ingen statistiskt signifikant skillnad. Testet utfördes med hjälp av parade t-tester för rapporterade värden utöver den kända totala avvikelser (P>0,05).

Analys av NT-proBNP på kliniken minimerar risken för preanalytiska fel och ger kliniskt användbara, snabba resultat.

Parametrar Vcheck* (kvantitativa resultat)

Akutfasproteiner:	cCRP / fSAA
Koagulation:	D-dimer
Pankreaslipas:	spec. cPL / spec. fPL
Hormoner:	T4, TSH, Kortisol, Progesteron
Kardiologi hund/katt:	NT-proBNP / Troponin I

*Utvärderad mot svenska referensmetoder

Vill ni veta mer? Kontakta oss!

ROBERT RADEMACHER
VD/CEO
+46 (0) 72 742 48 00
robert@diasystemvet.se

GUNILLA WADMARK
PRODUKTSPECIALIST
+46 (0) 73 703 30 41
gunilla@diasystemvet.se

+46 (0) 36 58 59 000
info@diasystemvet.se
www.diasystemvet.se

**Diasystem
Vet**

*Ge din karriär
ny fart, satsa på
odontologi hos oss!*

DJURTANDVÅRD HOS EVIDENSIA ÄR SÅ MYCKET MER

Tillhör du dem som vet vikten av djurens tandhälsa? Då har vi mycket att erbjuda varandra. Hos Evidensia finns ett karriärsområde inom odontologi, där det breda spektrumet av utbildningar gör utvecklingsmöjligheterna mycket stora. För Evidensia består djurtandvård av så mycket mer än att bara extrahera tänder – därför ger vi dig kompetensen och förutsättningarna du behöver, vare sig du vill ta första steget och utbilda dig på basnivå eller vässa dina färdigheter ytterligare. Välkommen att bli en stjärna hos oss!

Läs mer om hur Evidensia jobbar med odontologi
och vårt utbildningsutbud:

evidensia.se/djurtandvard

EVIDENSIA
DJURSJKVÅRD

Nu får katten en helt ny ställning

TEXT: INGRID KINDAHL FOTO: KICKI THENBERG

Anna-Karin Landgrens kattpatient är helt lugn.

Kravet på märkning och registrering av katter, som infördes 1 januari, väntas höja kattens status som familjemedlem. Men inte bara det – fler får också upp ögonen för djurslagets specifika karaktärsdrag och behov. En katt är en katt, och inte en liten hund.

För veterinärer innebär det att djurägarnas krav kan öka. Allt fler kliniker blir certifierade som kattvänliga, och olika organisationer tar fram hjälpmedel och guidelines för veterinärer och djursjukskötare.

Exempel på internationella organisationer är ISFM och WSAVA, som just utkommit med nya riktlinjer för att hantera smärta hos katter. I Sverige finns Jamaren, The Swedish Veterinary Feline Study Group, som är medlem i ISFM.

En av de aktiva i Jamaren är Anna-Karin Landgren i Onsala, som driver sin egen kattvänliga klinik och som beskriver sig själv som ”kattokig”. Jamaren är en intresseförening för veterinärer med syfte att höja kunskapsnivån om katter och katters sjukdomar.

– Vi är 300–400 medlemmar och på föreläsningarna kan det dyka upp drygt 100 deltagare, så kunskapstörsten är stor, säger hon. ▶

“Ett generellt råd är att se till att allt du behöver för besöket finns framme när katten kommer in i undersökningsrummet. Om du börjar skramla med dörrar för att ta fram blodtrycksmätaren, kan du stressa upp katten i onödan.”

På Jamarens webbplats finns många goda råd om hur man bäst bemöter katten på kliniken. Det handlar om att jobba med dofter, smaker, ljud, inredning och transporter. Anna-Karin själv använder lugnande feromonpreparat, men även örter som kattmynta och lavendel, badrumsmattor på undersökningsborden, hon tar bort skrämmande ljud som skrammel, ser till att hundarna i väntrummet är lugna och hon har alltid ett förråd av små billiga leksaker att locka katterna med. Hon ger råd om bra burar och minns med fasa hur veterinärer förr öppnade burdörren och hällde ut katten på golvet. Det finns många råd att hämta i ISFM:s nya guidelines om kattvänlig hantering och kattvänliga tekniker. Ladda ner dem från Jamarens webbplats, som håller på att utvecklas och fyllas på med mer material under fliken ”Cat friendly”. Kolla på www.jamaren.se/cat-friendly-46269325

– Ett generellt råd är att se till att allt du behöver för besöket finns framme när katten kommer in i undersökningsrummet. Om du börjar skramla med dörrar för att ta fram blodtrycksmätaren, kan du stressa upp katten i onödan. Och använd inte rengöringssprit precis innan du får in patienten. Negativa dofterna måste hinna dunsta, säger Anna-Karin Landgren.

Bra på att dölja smärta

Det som är relativt nytt är insikten om hur väl katter döljer olika tillstånd, som smärta. Smärtskalor och pain face-översikter har tagits fram för olika djurarter och nu också för katter.

– Vi på Jamaren har översatt smärtskalan Feline Grimace Scale till svenska och lagt ut den på vår hemsida. Det är en manual och ett faktablad om hur man tyder olika tecken som huvudets och öronens position och morrhårens ställning som avslöjar spänningar i nosen. Vårt mål är att det ska finnas en laminerad sådan i varje uppvakningsrum. Det finns också en app som både djurägare och djursjukvårdspersonal kan ladda ner, säger Anna-Karin Landgren.

Kattens beteende avslöjar mycket. Exempelvis är artros mycket vanligt hos både medelålders och äldre katter, något som ägaren kan missa eftersom katten trots artrosen framstår som smidig. Tecken på artrossmärta kan vara att katten sover mer, ligger mer still, och inte längre tar sig upp på höjder.

– Ägare tror ofta att detta beror på ålder, men dessa beteendeförändringar är tecken på smärta. En katt ska inte stå nedanför på golvet medan ägaren skalar räkor, säger Anna-Karin Landgren.

Ägarnas misstolkning och det faktum att katter gärna döljer svaghet och sjukdom gör att det är viktigt att få in dem regelbundet till kliniken. De bör vägas ofta, då många tillstånd och sjukdomar hos äldre katter leder till viktnedgång. Högt blodtryck är ett stort problem som många katter lider av utan att ägaren har en aning. Det behöver mätas regelbundet.

När man väl upptäckt att katten har smärta gäller det att hantera den. Det är svårt att upptäcka kronisk smärta hos

katter då tecknen kommer gradvis och är subtila, men viktigt att behandla eftersom det handlar om kattens livskvalitet. Dessutom ändras kattens upplevelse av smärta över tid.

– Om vi inte upptäcker smärtan i tid, kommer kroppen att anpassa sig, eller snarare missanpassa sig, säger Anna-Karin Landgren.

Det finns ett stort antal metoder att välja bland, och ofta behöver de kombineras. Det kan handla om att anpassa hemmet med mjuka bäddar men givetvis också om läkemedel och eventuellt omega 3-berikat foder. Överviktiga katter bör naturligtvis bantas om de har artros.

De nya läkemedel som bygger på monoklonala antikroppar och som rekommenderas för kronisk artros hos katter och hundar fungerar bra, och de har även en oväntad effekt: Eftersom de ges som injektion en gång i månaden, får man in katten regelbundet på kliniken vilket ger möjlighet att bedöma den.

– En del djurägare klarar inte att ge läkemedel varje dag, de kanske glömmmer. Ibland måste man anpassa medicineringen efter djurägare också, inte bara katten, säger Anna-Karin Landgren. ■

Anna-Karin Landgren, veterinär i Onsala, och aktiv i föreningen Jamaren.

Så gör du kliniken kattvänlig

Många djurägare frågar efter kattvänliga kliniker. Det är inte svårt att bli certifierad som en kattvänlig klinik av ISFM, säger Anna-Karin Landgren. Men det är ett pyssel.

– Det kostar inget att få ackrediteringen, men din klinik måste vara medlem i ISFM. Det finns flera nivåer att välja mellan. Självt kan jag exempelvis inte uppnå guldnivån, eftersom min klinik är så liten att jag inte har inläggande patienter. Och jag är inte kirurg, så silvernivån går också bort.

Därför har Anna-Karin Landgren satsat på bronsnivån. Det innebär att hon har gått igenom listan på ISFM:s webbplats och med ledning av den förändrat väntrumshörnan, inrett undersökningsrummet och kompletterat med några produkter.

– Generellt tycker jag att det är för mycket fokus på utrustning, men nu har det kommit två nya guidelines från ISFM som handlar om kattvänliga tekniker och hantering. Det gör programmet mer komplett.

Anna-Karin Landgren betonar att kliniken inte behöver bli kattvänlig över en natt, utan att man kan bygga upp det efter hand.

– Man behöver inte heller uppfinna hjulet själv. Ta hjälp av det material som finns på de olika hemsidorna, råder hon.

WSAVA:s nya riktlinjer mot smärta

Det är en viktig djurskyddsfråga att katter och hundar skyddas från smärta. Eftersom ny kunskap kommer fram hela tiden, har den internationella organisationen för smådjursveterinärer, WSAVA, tagit fram nya riktlinjer för att hantera smärta.

Guiden innehåller best practice-rekommendationer för optimal hantering av en lång rad smärtsamma tillstånd, inklusive behandling av bland annat pediatrika, kirurgiska och onkologiska patienter men även patienter med kronisk, degenerativ artros (OA). Den senare gruppen innebär utmaningar för veterinärer och djurägare, eftersom tillståndet kan bli mycket smärtsamt och försvagande och ofta resulterar i avlivning.

Precis som Anna-Karin Landgren påpekar i artikeln intill, trycker man på att tillvägagångssättet för att hantera både akut och kronisk smärta bör vara integrerande. Med det menas att man kombinerar olika farmakologiska terapier med varandra, och med icke-farmakologiska terapier. Exempel på det senare är akupunktur, medicinsk massage, diet, kosttillskott, fysisk aktivitet och stödjande omvårdnad.

Bland de läkemedel som listas finns allt från opioider, NSAID-preparat, alfa-2-antagonister till lokalbedövningar etc. Ett avsnitt ägnas åt smärtkontroll via monoklonala antikroppar som verkar genom att antikroppen binder till nervtillväxtfaktorn, ett nyckelprotein i patologin kring kronisk artros, och neutraliserar den. "Publicerade data indikerar att de är effektiva vid OA-smärta och är lämpliga som förstahandsbehandling", heter det i guiden.

WSAVA har 200 000 medlemmar i 115 länder. Varje enskilt råd består av experter från hela världen som regelbundet ger ut guider med kunskap om samt råd om optimal behandling och hantering av en rad tillstånd och sjukdomar.

BRA LÄNKAR:

www.icatcare.org

www.jamaren.se

www.felinegrimacescale.com

<https://wsava.org/global-guidelines/global-pain-council-guidelines/>

NYHET

Rheumocam® 330 mg

meloxicam

Granulat som blandas i fodergiva

Rheumocam 330 mg granulat för häst. Aktiv substans: En dospåse innehåller 330 mg meloxicam. **Indikationer:** Lindring av inflammation och smärta vid både akuta och kroniska sjukdomar i muskler och skelett hos hästar som väger mellan 500 och 600 kg. **Kontraindikationer:** Används inte till dräktiga eller lakterande ston, hästar som lider av gastrointestinala störningar, som irritation och blödning, försämrad lever-, hjärt- eller njurfunktion och blödningsrubbingar eller till hästar yngre än 6 veckor. Skall inte användas vid överkänslighet mot aktiv substans, eller mot något hjälpämne. **Särskilda försiktighetsåtgärder:** Denna produkt är endast för hästar som väger mellan 500 och 600 kg. **Biverkningar:** Typiska NSAID biverkningar har vid enstaka tillfällen observerats i kliniska försök (mild urtikaria, diarré). Symptomen har varit övergående. I mycket sällsynta fall kan aptitlöshet, letargi, abdominalsmärter och kolit uppträda.

I mycket sällsynta fall kan anafylaktoida reaktioner uppträda som kan vara allvarliga (och livshotande) och som bör behandlas symptomatiskt. **Dräktighet och laktation:** Användning till häst kan inte rekommenderas under dräktighet och laktation. **Dos och administreringsätt:** Användning i foder. Ges blandat med foder med doseringen 0,6 mg/kg kroppsvikt, en gång dagligen i upp till 14 dagar. Varje dospåse innehåller en dos för en häst som väger mellan 500 och 600 kg och dosen får inte delas upp i mindre doser. **Karenstider:** Kött och slaktbiprodukter: 3 dagar. Ej tillåtet för användning till lakterande djur som producerar mjölk för humankonsumtion. **Förpackningar:** 10 dospåsar. **Innehavaren av godkännandet för försäljning:** Channele Pharmaceuticals Manufacturing Ltd, Irland. **SPC:** 2021-11-18. För ytterligare information se fass.se.

INFORMATION I SVERIGE:
VM PHARMA AB
BOX 45010, 104 30 STOCKHOLM
info@vetmedic.se

VETMEDIC
vetmedic.se

Beteendevetarens goda råd till veterinärer

Både veterinärer och kattägare har mycket kvar att lära sig om kattens beteende. Det säger Susanne Hellman Holmström, certifierad katträdgivare. Tänk i hälsotriangeln, säger hon.

TEXT: INGRID KINDAHL

Många känner igen Susanne Hellman Holmström från tv, där hon gett många goda katträd. Och hon är utbildad för sin uppgift: Bland mycket annat har hon ISFM:s Advanced Certificate in Feline Behavior, en tvåårig beteendebildning samt flera internationella kurser.

Den nya lag som kräver märkning och registrering av katt kommer att innebära att ägare gör både ekonomiska och känslomässiga investeringar i sina katter, och de kommer att söka mer vård för sina katter, tror hon.

– Fler kliniker borde bli kattvänliga, och fler kommer att få upp ögonen för katternas speciella behov hos veterinären, säger Susanne Hellman Holmström.

Till skillnad från hundar är katter 1) ovana vid att vara hemifrån 2) ovana vid att vistas i bur 3) rädda för hundar i väntrummen 4) missförstådda när de panikslagna flyger ur buren och hugger omkring sig.

Hälsotriangeln är ett sätt för veterinären att strukturera tankarna, tipsar Susanne Hellman Holmström. De tre hörnen består av kattens mående fysiskt, mentalt och miljömässigt.

– Ett av de vanligaste skälen för kattägare att söka veterinär är att katten kissar utanför lådan. Veterinären undersöker, men hittar ofta inga fel. I så fall borde veterinären skicka kunden vidare till en beteenderådgivare som kan börja gräva i kattens personlighet och vardag, säger hon.

Det beteenderådgivaren då hittar är ofta att ägaren inte tömmer lådan tillräckligt ofta, att den är fylld med fel material eller att den är alldeles för liten.

– Mät katten från nosen till svansroten – lådan ska vara 1,5 gånger den kroppslängden. Annars kan katten inte vända runt, den slår i svansen, ger upp och går till mattes säng i stället. Där finns det plats.

Andra förklaringar kan vara att katten känner sig hotad av andra katter i hemmet, eller hundar.

Andra djur kan också utgöra ett stort problem för den katt som kommer hem efter exempelvis en operation. Därför bör veterinärer alltid ställa frågor om det inför en patients hemgång, enligt Susanna Hellman Holmström.

Veterinärer kan gärna tipsa sina kunder om att skaffa en bra bur, och att den alltid ska stå framme i hemmet. Då vänjer sig katten vid buren och kan gå in och ut ur den ofta. Ägare kan träna med godis och klicker – det är de flesta kattägare dåliga på.

– Veterinärer bör sälja bra burar och informera om att man inte kan låna grannens bur för att åka till kliniken. Då är dofterna fel. Be också kattägaren lägga en filt över burtaket, det gör katten tryggare när den transporteras.

Feromoner är bra hjälpmedel, både hemma och på kliniken, påpekar Susanne Hellman Holmström.

– Som veterinär kan du tipsa ägaren om att spreja hemma inför besöket, för att lugna ner katten.

Sedan kan du spreja dig själv och sätta doftavgivare i väggkontakten. Personalen i receptionen kan spreja på bomullssuddar och lägga i buren. Då är man schysst både mot katten och mot sina arbetskamrater. Om man skapar lugnare miljö i väntrummet och i undersökningsrummen minskar risken för arbetsskador. ■

Galliprant - tillhör den senaste generationen NSAID:er^{*1}

Målinriktad verkan

Galliprant blockerar EP4-receptorn,
vars huvudfunktion är att mediera smärta
och inflammation vid OA^{2,6}

- Galliprant är en prostaglandinreceptor-
antagonist (PRA) som **specifikt blockerar**
EP4-receptorn²
- Verkningsmekanismen är **målinriktad**
mot OA-smärtor hos hundar, medan de
homeostatiska funktionerna som medieras
genom andra receptorer upprätthålls²⁻⁴

Adekvat smärtlindring
är central i den
multimodala behandlingen
av osteoartrit hos hund
- men hur väljer du rätt
NSAID till din patient?

Effekt

Galliprant lindrar smärta hos
hundar med OA:⁵

- **SIGNIFIKANT** minskning av smärta[†]
- **LÄGRE** (förbättrad) ortopedisk score[‡]

* Galliprant är ett läkemedel som är en icke-steroid icke-cyklooxygenashämmare i piprantklassen. Den är en selektiv antagonist till EP4-receptorn.

† Statistiskt signifikant (P<0.05) förbättring (minskad smärtgrad och smärtinterferens) uppmätt på dag 7, 14, 21 och 28 med Galliprant jämfört med placebo.⁵

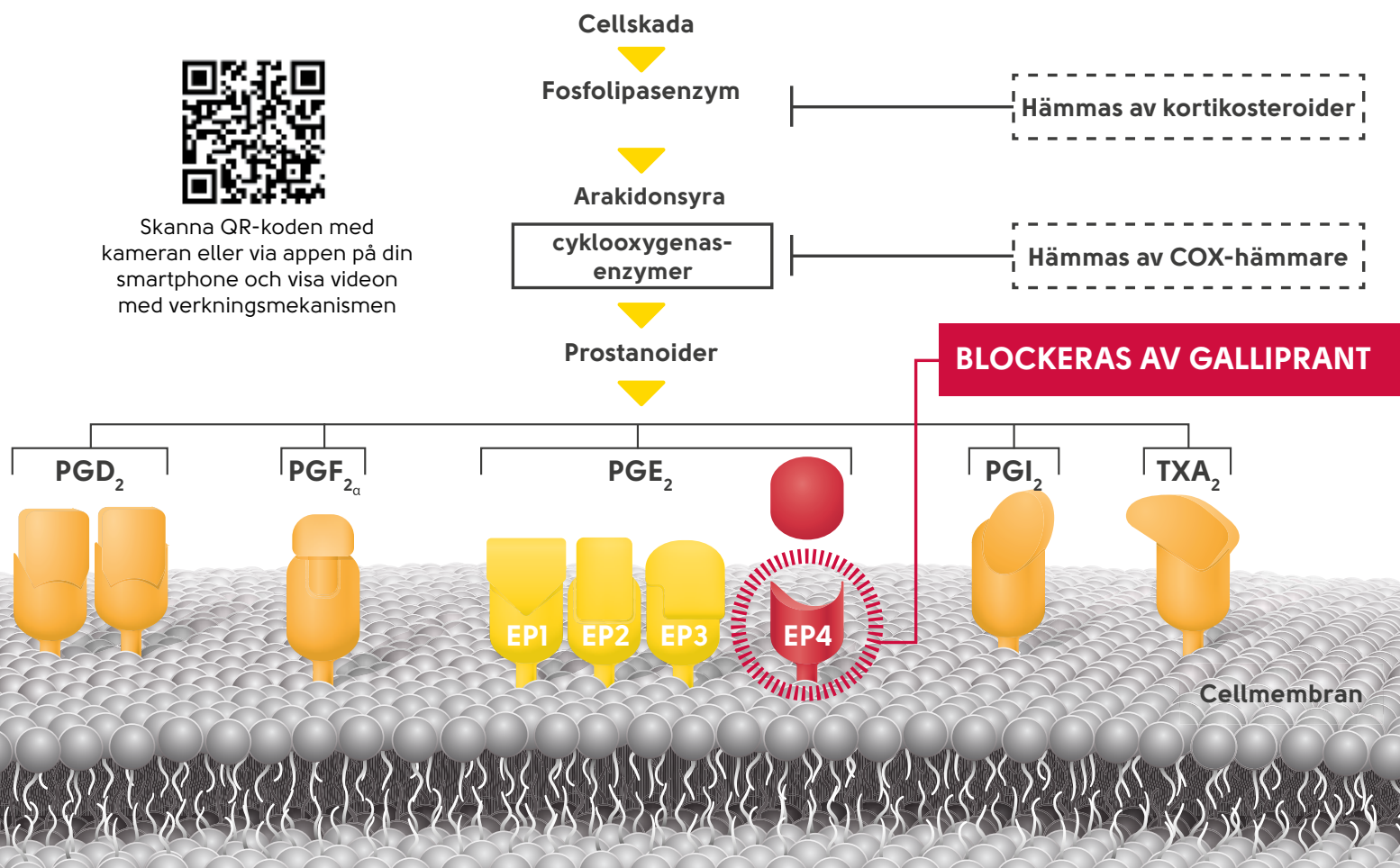
‡ Den totala ortopediska poängen (TOS) var signifikant bättre hos hundar som behandlades med Galliprant jämfört med placebo vid klinikbesöken dag 14 och dag 28 (D14: P = 0,0029, D28: P = 0,0086. 5).⁵

Välj Galliprant som första linjens behandling

Skanna QR-koden med kameran eller via appen på din smartphone och visa videon med verkningsmekanismen

Referenser:

1. Galliprant Summary of Product Characteristics. 2. Kirkby Shaw, K. et al Vet Med Sci 2016; 2: 3-9. 3. Giorgi, M. Am J Anim & Vet Sci. 2015; 10 (2): 53-56. 4. Rausch-Derra LC, et al. AJVR. 2015; 76:853-859. 5. Rausch-Derra L, et al. J Vet Intern Med. 2016;30:756-763.

Galliprant 20 mg, 60 mg, 100 mg tabletter för hund. Grapiprant. **Indikationer:** För behandling av smärta associerad med lindrig till måttlig osteoartrit hos hund. **Kontraindikationer:** Använd inte vid överkänslighet mot den aktiva substansen eller mot något av hjälpämnena. Använd inte till dräktiga, lakterande eller avelsdjur då säkerheten av grapiprant inte har fastställts under dräktighet och laktation eller hos avelshundar. Säkerheten av detta läkemedel har inte fastställts hos hundar yngre än 9 månader och hundar som väger mindre än 3,6 kg. Använd med försiktighet till hundar med befintlig nedsatt leverfunktion, nedsatt kardiovaskulär funktion, nedsatt njurfunktion eller gastrointestinal sjukdom. Samtidig användning av grapiprant och andra antiinflammatoriska preparat har inte studerats och bör undvikas. Vid tecken på överkänslighet mot sulfonamider ska behandlingen avbrytas. **Biverkningar:** Kräkningar var mycket vanligt förekommande under de kliniska studierna. Mjuk avföring, diarré och aptitlöshet var vanligt förekommande under de kliniska studierna. Dessa symptom var som regel övergående. I mycket sällsynta fall har förhöjda leverenzym, förhöjt blodurea (BUN), förhöjt kreatinin, hematemes och blodig diarré rapporterats efter godkännande för försäljning. **Särskilda varningar:** Tidigare behandling med andra antiinflammatoriska substanser kan leda till ytterligare eller ökad svårighetsgrad av biverkningar och således bör en behandlingsfri period med sådana läkemedel iaktas innan behandling med detta läkemedel påbörjas. Under den behandlingsfria perioden ska de farmakokinetiska egenskaperna hos tidigare använda läkemedel beaktas. Samtidig användning av proteinbundna läkemedel och grapiprant har inte studerats. Vanliga proteinbundna läkemedel inkluderar hjärtläkemedel, antiepileptika och beteendemodifierande läkemedel. Kompatibilitet med andra läkemedel ska kontrolleras hos djur som behöver adjuvant behandling. Hos friska hundar behandlade med grapiprant under 9 månader i rad observerades lätt och övergående mjuk eller slemmig avföring, ibland blodig, och kräkningar vid dagliga överdoser på cirka 2,5 gånger och 15 gånger den rekommenderade dosen. Grapiprant gav inte upphov till några tecken på njur- eller levertoxicitet vid dagliga överdoser på upp till 15 gånger den rekommenderade dosen. **Dosering och administreringsätt:** 0,5 tablett 20 mg för 3,6-6,8 kg, 1 tablett 20 mg för 6,9-13,6 kg, 0,5 tablett 60 mg för 13,7-20,4 kg, 1 tablett 60 mg för 20,5-34,0 kg, 1 tablett 100 mg för 34,1-68,0 kg, 2 tabletter 100 mg för 68,1-100,0 kg. Administrera detta läkemedel på tom mage (t.ex. på morgonen) och minst en timme före nästa måltid, en gång dagligen med en måldos på 2 mg per kg kroppsvikt. Behandlingslängden beror på det observerade behandlingssvaret. Eftersom fältstudierna var begränsade till 28 dagar ska långvarig behandling övervägas noggrant och regelbundet kontrolleras av veterinären. Eftersom kliniska tecken på osteoartrit hos hund kommer och går kan intermittent behandling vara till nytta för vissa hundar. **Förpackningar:** Tablettburk med 30 tabletter. Receptbelagd. **Innehavare av godkännande för försäljning:** Elanco GmbH, Tyskland. **Ombud:** Elanco Denmark Aps, Lautrupvang 12, 1. th, 2750 Ballerup, Danmark. Se fullständig produktinformation på www.fass.se.

Galliprant, Elanco och logotypen med det diagonala strecket är varumärken som tillhör Elanco eller dess dotterbolag. © 2022 Elanco.

PM-SE-22-0073 06 2022

Elanco

Jonas Tysklind ångrar inte en sekund att han startade sitt företag för åtta år sedan.

Djurambulansen alltid redo att rycka ut

Skador på halskotpelaren, kolik och misstänkta frakturer är vanliga orsaker till ambulanstransport av häst. I Båstad finns Jonas Tysklind med sitt företag Djurambulansen.

TEXT: INGRID ANDERSSON FOTO: METTE OTTOSSON

När Jonas Tysklinds telefon ringer vet han aldrig vilket slags uppdrag som väntar. Det kan vara beställning av en trotjänaravlivning, ett förymt djur som måste skjutas med bedövningspil eller en svårt sjuk eller skadad häst som behöver transporteras till djursjukhus.

– Samtalen vid två-tretiden på natten handlar oftast om kolikhästar, berättar Jonas Tysklind. Vid svår kolik har anfallen då eskalerat och behandlande veterinär bedömer att det krävs avancerad veterinärvård.

Trots jourtjänstgöring och ibland

fysiskt krävande arbetsuppgifter, har Jonas inte ångrat starten av företaget med djurambulans för snart åtta år sedan.

– Det är omväxlande arbetsuppgifter och en utmaning att klara av alla så bra som möjligt. Det är stimulerande att kunna bidra med en lösning på problemen.

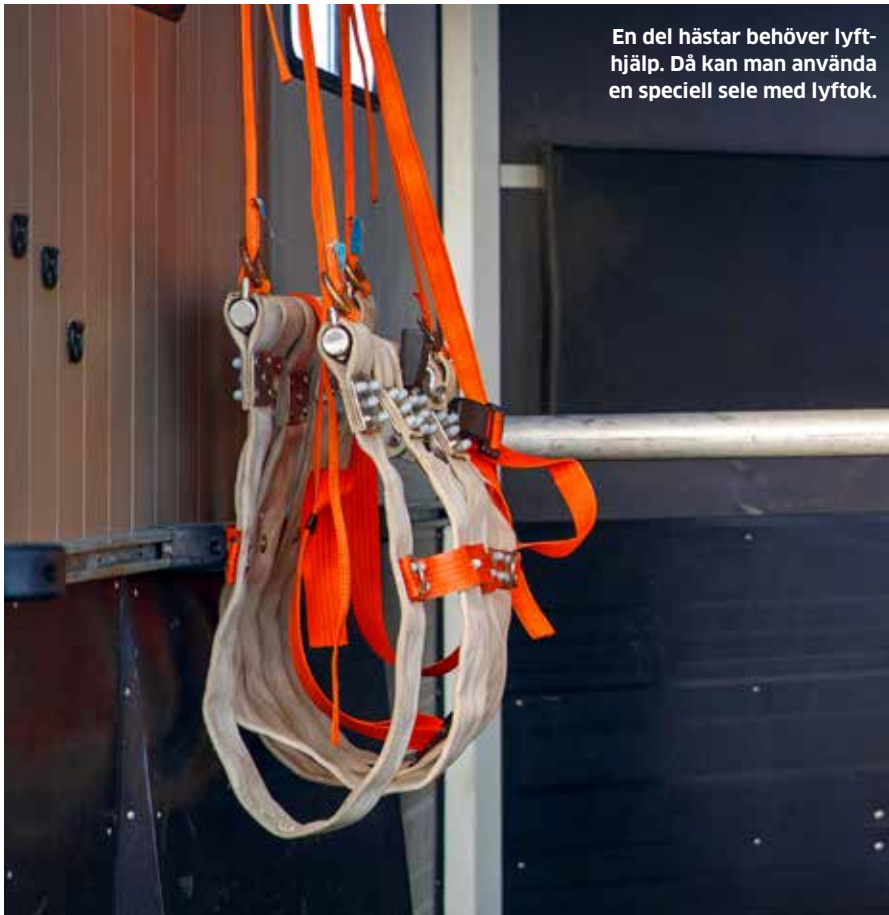
Beredskap vid tävlingar

Både han och hustrun Helena är legitimerade djursjukskötare – Jonas dessutom hovslagare – och har arbetat på djursjukhuset i Helsingborg tidigare, bland annat med akutsjukvård. Efter att ha sett

åtskilliga exempel på kolikhästar som fastnat i transporten under färd när ägaren själv kört dem, insåg de att det behövs djurambulanser som kan erbjuda en säker resa.

De har sex hästsläp, varav det ena är lågbyggt och brett. Det är lätt att leda in även en mycket sjuk häst där och vid behov vinscha in en liggande häst.

– Många hästar åker allra bäst om de får stå lösa. I regel ställer de sig då diagonalt med bakkdelen i färdriktningen – alltså tvärtom mot hur hästar brukar lastas. När de inte sitter fast blir de lugnare och kan även parera åkturen bättre. Det som kan vara besvärligt är om ett föl

En del hästar behöver lyft-hjälp. Då kan man använda en speciell sele med lyftok.

Fakta Djurambulansen

Djurambulansen Jonas Tysklind AB är ett fristående företag som inte finansieras av donationer. Omsättningen ligger runt 3,5 miljoner kronor.

Transporter dagtid kostar 1 300 kronor/timme (räknas från att man kör hemifrån tills man är åter).

Kväll, natt och helg tillkommer 500 kronor för hela turen.

En del försäkringsbolag erbjuder tilläggsförsäkring för transport med djurambulans.

är sjuk och mamman är pigg. Om hon inte är van att transporteras, kan hon bli stökig under färd, och då har vi en skiljevägg att sätta mellan dem.

Till övrig specialutrustning hör stödmatta och en speciell sele med lyftok att använda på hästar som behöver lyfthjälp. Stödmattan är inte en hängmatta, utan ett stöd som ligger an mot kroppen men ändå ger hästen kontakt med golvet.

– Den används vid misstänkt fraktur eller annan skada där hästen behöver avlasta en del av tyngden på ett ben. Hästen måste vara sederad. Ansvarig veterinär fattar beslut om detta och delegerar fortsatt behandling till djurambulansen.

Jonas har kunskap i immobilisering och kan sedera en häst inför och under transport, med en förskrivande veterinär som ansvarig.

– Vi har också kontakt med veterinär på det djursjukhus som ska ta emot hästen och skriver alltid läkemedelsjournal.

Upptagningsområdet är cirka 30 mils radie från Båstad, upp till Karlstad, österut till Kalmar och västerut en bit in i Danmark.

– Det är ofta distriktsveterinärerna som kontakter oss, när de gjort en första bedömning av skador. Vi har sett en ökning av fall från östra sidan, där finns inget djursjukhus med jour i närheten

utan man måste åka till Helsingborg när något händer.

Djurambulansen Jonas Tysklind AB är fristående, men eftersom Evidensia Specialisthästsjukhuset Helsingborg är det enda som har jour hela dygnet, året om, sker huvudparten av transporterna dit.

– De har bra kompetens och skicklig personal. Det finns alltid en veterinär och flera djursjukskötare redo, plus bakjour att ringa in till extra besvärliga fall.

Under dagtid sker en del transporter till Hallands djursjukhus i Slöinge, de har öppet till klockan 21.

Inget hastgöra

Att hämta en skadad eller svårt sjuk häst är inte ett hastgöra, även om en uppskadd ägare oftast snabbt vill få in hästen i transporten så att den kommer iväg. En misstänkt fraktur kan behöva bandageras med specialbandage, om inte behandlande veterinär gjort detta och stödbandage läggs på motsatt ben. Det gäller för djurambulansens personal att behålla lugnet och göra allt metodiskt. Dessutom måste en bedömning göras om hästen är i transportabelt skick.

– Ibland är avlivning det enda som gäller.

Utöver Jonas och Helena ingår djurvårdaren Frida Stoll i personalen och dessutom kan flera legitimerade

djursjukskötare med F-skattsedel ringas in vid behov.

De flesta transporter handlar om hästar, någon gång sjuka hundar. Jonas har också tillstånd att immobilisera via bedövningspil och får ibland uppdraget att hämta ett svärfångat djur.

– Vi har åkt och fångat kor, en hjort som fått kronan insnärjd med stängselrep, mufflonfår och unghästar som blivit förvildade på betet.

Säkrare resor

Andra uppdrag är att stå beredda på internationella tävlingar som VM i Herning, Gothenburg Horse Show och GCT-hoppningarna i Stockholm samt fälttävlan på en rad platser. Då följer anestesiu utbildad personal med, för att kunna söva hästarna. Även en veterinär ska vara med och där samarbetar Jonas med FEI-veterinären Frederick Willett.

Totalt handlar det om ett 70-tal ambulans transporter per år och 40 till 50 trotjänaravlivningar.

– Där är det viktigt att allt går värdigt till, med ett avslut i lugn och ro i hemmiljö. Sedan samarbetar vi med Svensk Lantbrukstjänst som tar hand om den döda hästkroppen. ■

Oenighet om vad ökningen av kasserade slaktkycklingar beror på

Aldrig tidigare har så många slaktkycklingar totalkasserats på grund av hjärtsäcksinflammation som under 2022. Det uppger både slakteriet Kronfågel i Valla och Livsmedelsverket – men man är oense om anledningen.

TEXT: HÅKAN FRISELL

” ... sedan september 2022 har andelen slaktkroppar som totalt otjänligförklarades på grund av hjärtsäcksinflammation ökat dramatiskt”, skrev Kronfågel strax före årsskiftet i ett brev till Livsmedelsverket.

Enligt Kronfågel har det allmänna hälsoläget hos kycklinguppfödarna emellertid inte avvikit från det normala.

I stället anser Kronfågel att det är Livsmedelsverkets officiella veterinärer, OV, som börjat göra annorlunda bedömningar av hjärtsäcksinflammation, och att det förklarar ökningen – inte att fler djur skulle ha blivit sjuka.

”Enligt veterinärbiträden beror ökningen på direktiv de fått från officiella veterinärer (OV) nämligen att varje slaktkropp med förändringar i hjärtat ska totalt kasserars. Biträden uttryckte också problem med att olika OV lämnar olika anvisningar beträffande principer av köttkontrollen”, skriver Kronfågel.

Men så är det inte alls, menar Livsmedelsverket.

– Vi har sett en ökning av de här sjukliga förändringarna.

Däremot ser vi att det har minskat nu på senare tid, så det har varit en slags tillfällig ökning, säger Henrik Björnfot, avdelningschef på Livsmedelsverket.

Stämmer det att det aldrig tidigare varit så många kycklingar som kasserats?

– Ja, vi har sett att det har varit en ökning. Det avspeglas även i det vi kasserar.

Det har varit en topp med speciellt många fall förra året?

– Ja, som det ser ut.

Är förklaringen att officiella veterinärer börjat göra en annorlunda bedömning av hjärtsäcksinflammation?

– Nej, det är precis samma bedömningar som tidigare. Det är bara det att det är fler fall av den här sjukliga förändringen. Det är klart fler kassationer. Men det är klart att den synpunkten kan dyka upp, att man tolkar en instruktion man har fått på ett sätt och någon annan person tolkar det på ett annat sätt.

Enligt Henrik Björnfot kan de bedömningar av hjärtsäcksinflammation som officiella veterinärer gör på slakterier vara till hjälp för primärproducenter.

– Det här är en sjukdom som uppstår på gården. Köttbesiktningen kan vara en hjälp för uppfödare att se att nu har det hänt någonting, att det finns ett problem i flocken som behöver hanteras, säger han.

Orsaken till hjärtsäcksinflammationen är ett smittsamt ämne, bakterie eller virus. Vid den akuta formen kasserars hela djuret. Har inflammationen hunnit läka så att det inte finns något smittsamt ämne kvar i kroppen, kan man göra en så kallad lokal kassation. Det innebär att man rensar bort det som har varit skadat.

Det är inte enbart på Kronfågel som man sett en ökning i antal fall av hjärtsäcksinflammation, enligt Henrik Björnfot.

– Vi upplever att det har varit en viss ökning generellt, säger han.

Pia Gustavsson är chefsveterinär på branschorganisationen Svensk Fågel. Hon säger sig inte ha fått några uppgifter om att det skulle ha skett någon generell ökning av antalet fall med hjärtsäcksinflammation i slaktkyckling i landet eller att det skulle ha varit en topp.

– Jag har inte fått den indikationen. Om jag lyssnar på mina kolleger på de andra slakterierna kan den totala kassationen nog ha ökat, men det är inte samstämmigt, säger hon.

Enligt Pia Gustavsson planerar branschen nu för nya forskningsprojekt i syfte att kalibrera bedömningarna, så att de blir likvärdiga på alla slakterier.

– Det optimala är om våra veterinärer och Livsmedelsverkets veterinärer samtidigt arbetar tillsammans med kalibreringarna, säger hon.

– Upptäcker vi att det rör sig om en verklig ökning, är det besättningsveterinärerna hos uppfödarna som ska plocka upp tråden om vad det kan tänkas bero på. Är det genetik, foder eller uppfödare? ■

önskar alla katter GRATTIS till den nya lagstiftningen!

FELIWAY har hjälpt miljontals katter i mer än 25 år och nu utvecklar vi Cat well being kat(t)egorin.

FELIWAY Cat Handling Programme -

Din hjälp på kliniken! Med informativa filmer får du den senaste kunskapen om hur du bäst hanterar kattpatienter. Utbildningen är framtagen av Ceva i samarbete med iCat Care och flera kattexperter. Nöjda katter och kattägare ser fram emot nästa besök på din klinik. (Ger 1,5 CPD poäng.)

FELIWAY.SE -

Din hjälp för att utbilda kattägare på kattkunskap! Här kan den som vill lära sig mer läsa om kattens beteende och behov, delta på onlineträffar samt få massa tips och trix.

2023-01-18

Underlättar vardagen

“Det har blivit otroligt mycket enklare för mig som klinikchef att schemalägga min personal i Provet Cloud. Jag uppskattar också att Provet Cloud är ett sofistikerat och intuitivt

system som vi har kunnat anpassa utifrån vår verksamhet och våra behov”, säger Angelica Cederin.

Smidigare flöde

“Att byta journalsystem kräver alltid eftertanke och en arbetsinsats. Vi fick bra stöd från Nordhealths implementationsspecialist Camilla, som lotsade oss rätt i övergången mellan Sanimalis och Provet

Cloud”, berättar Angelica. “Supporten återkopplar snabbt och deras tekniker kan logga in och överblicka vårt journalsystem från sin egen skärm.”

Vi är här för dig!

“Vår Provet Cloud-support svarar på frågor om användning, kreativa lösningar kring funktionaliteten och tekniska problem, och vi finns tillgängliga via tre kanaler; telefon, epost och

chatt”, berättar Susanne Max, supportkoordinator för Provet Cloud.

Kontakta oss för en smidig övergång till Provet Cloud

Skanna QR-koden med din telefon och lämna dina kontaktuppgifter, så ringer vi upp dig.

Läs mer om Motala Djurklinik på www.motaladjurklinik.se.

Läs hela artikeln på www.provet.cloud/sv/blog

Motala Djurkliniks personal, med Angelica Cederin längst till höger på andra raden. Foto: Stefan Lotrean.

FRÅN SANIMALIS TILL PROVET CLOUD

På djurkliniker fyller ett intuitivt, användarvänligt och effektivt journalsystem en nyckelfunktion för en smidig vardag med fokus på djuren och deras ägare. Hösten 2021 valde Motala Djurklinik att byta journalsystem från Sanimalis till Provet Cloud, ett molnbaserat och användarvänligt journalsystem som hjälper användaren att spara tid och fokusera på patienterna.

–Vi använde Sanimalis i många år, men eftersom systemet inte längre uppdateras kontinuerligt saknade vi allt fler funktioner som behövs för att skapa ett effektivt flöde i vår verksamhet. Vi bestämde oss därför för att ta steget och byta till Provet Cloud. Det var inte särskilt svårt att fatta beslutet att byta journalsystem eftersom Provet Cloud är molnbaserat och kan erbjuda den funktionalitet vi efterfrågar, säger **Angelica Cederin**, klinikchef på Motala Djurklinik, en smådjursklinik med åtta medarbetare.

Ytterligare ett skäl till att Motala Djurklinik valde att byta från Sanimalis till Provet Cloud är att det är ett nyare och modernare journalsystem, vilket öppnar upp för nya möjligheter.

Text: Annika Wihlborg, producerad av Mediaplanet

Roland Loeffler är rådgivare till styrelser och ledningsgrupper. Råd om hur man möter medierna är ett viktigt inslag.

Rädd för journalister? **Medietränarens bästa tips**

Hur reagerar du när journalisterna ringer och ber dig kommentera något som har hänt? Det är lätt att prata på och säga för mycket. Men att inte säga något alls – eller ljuga – kan också skapa problem. Följ VeterinärMagazinets snabbmedieträning i tre avsnitt. Här är det första.

TEXT: **ROLAND LOEFLER**

När en veterinär i västra Götaland blev missnöjd med hur han och hans verksamhet beskrevs i en tidning, gjorde han en anmälan till Mediernas Etiknämnd (MEN), som fällde tidningen. Det var förmodligen en ringa tröst, även om tidningen måste publicera klandrandet. Sensationella artiklar får oftast större uppmärksamhet än rättelser.

Vem bär ansvaret för att en publicering ger en korrekt bild av verkligheten? En redaktion fattar besluten och har därmed det direkta ansvaret. I strikt juridisk mening har ansvarig utgivare det formella ansvaret. Även reportern spelar förstas en stor roll.

Låt oss titta närmare på det ansvar och de möjligheter en veterinär som intervjuas kan ha.

► Före intervjun

Det första du ska tänka på är att konversationen redan från start inte är något vanligt samtal, även om journalisten som hör av sig kan vilja skapa den känslan. Det är en god journalistisk arbetsmetod att försöka få sin intervjuperson att slappna av.

Regel 1: Tänk på att allt du säger kan tolkas rätt eller fel och sedan publiceras. Dina möjligheter att påverka utfallet är små, vilket gör det angeläget att få allt rätt från början.

Regel 2: Försök ana redaktionens syfte med publiceringen (vad den planerar att publicera och varför) och med just din medverkan. Det är lätt att bli smickrad över att vara utvald. I stället bör du nyktert fråga dig om det är lämpligt att vara intervjuperson. Ska du hänvisa till någon annan?

Regel 3: Skapa dig rådrum genom att be att få återkomma om några timmar eller någon dag. Tiden använder du till att förbereda dig klokt. Behöver du uppdatera dig i frågan? Bestäm ditt eget syfte med publiceringen, om du har något. Formulera några väl genomtänkta ord eller meningar du vill ha med. Vad är viktigt för dig och hur kan du tydligast sätta ord på det?

Håll ditt löfte om att återkomma efter den tidsfrist du skapade. Det finns inga skäl att agera nonchalant; tvärtom bör seriösa journalister och deras roll i samhället respekteras.

Kom ihåg att du alltid kan avböja att medverka. Du behöver inte ange andra skäl än att du inte vill. Men du har då förverkat din möjlighet att påverka den bild som kommer att ges.

Om du vill träffa ett avtal (se mer om det nedan i "Efter intervjun"), måste det göras före intervjun. Du kan alltid be att få se dina egna uttalanden före publicering, men du kan inte kräva att få läsa/se/höra hela artikeln eller inslaget. Inte heller kan du kräva att få frågorna i förväg.

► Under intervjun

Regel 4: Ljug aldrig. Du behöver inte berätta allt, men allt du berättar ska vara sant. Risken är stor att lögner avslöjas, eftersom reportern troligen gör mer research än du känner till.

Regel 5: Håll dig så tydlig och kortfattad som möjligt. Ju mer du säger, desto större risk för att det som är viktigt för dig får stryka på foten, för att ge plats för annat du också har sagt och som journalisten tycker är mer intressant. Ett bra tips – särskilt om du har sagt mycket – är att avsluta varje svar med en egen enkel sammanfattning på högst två meningar, helst bara en. Där upprepar du det mest väsentliga.

Bli inte irriterad om du tycker att journalisten ställer samma fråga flera gånger. Det kan vara ett sätt för journalisten att bli säker på att hen har förstått. Men det kan också vara ett försök att få dig att tappa fattningen. Gå inte i den fällan. Och var inte rädd för tystnad. Att låta det bli tyst är ett vanligt sätt för journalisten att få en intervjuperson att börja prata på, och då kanske du säger något du inte hade tänkt.

Om du får ledande frågor som innehåller påståenden du inte håller med om – markera att det du hör inte stämmer. Var då inte alltför angelägen om att rätta till missförståndet; det kan vara en fälla för att få dig att prata om något som du egentligen inte bör eller vill tala om. Ofta räcker det med att bara säga att något som har sagts inte stämmer, såvitt du vet.

Säg heller inte "det här får du inte skriva", utan låt bli att nämna sådant du inte vill se publicerat.

► Efter intervjun

Det finns tid för tillägg och ändringar ända fram tills materialet publiceras. Hör av dig till reportern eller redaktionen om du efteråt kommer på att något viktigt har glömts bort, eller om något nytt har inträffat eller kommit till din kännedom efteråt.

Redaktionsledningen bestämmer vad som publiceras. Det är redaktörer, inte reportrar, som avgör sådant som rubriker och ingresser (i tryckta medier), påannonser och slutligt klipp av inslag i etermedier. Om du i förväg har avtalat med reportern att du ska få ta del av materialet innan det publiceras, ska du alltså vara medveten om begränsningarna i ett sådant löfte.

Regel 6: När du ser utkastet har du bara rätt att ändra i dina egna uttalanden. Därutöver kommer journalisten att bli tacksam om du påtalar faktafel inom ditt eget område. Men det är inte meningen att du ska ha synpunkter på språket, meningsbyggnaden eller dispositionen. Det är journalistens expertområde, inte ditt. Du behöver inte heller rätta korrekturfel, det är redaktionens ansvar. Får du läsa en hel text eller se ett helt inslag, har du inte rätt att kräva ändringar i andra intervjupersoners uttalanden.

Du har alltså ingen makt över vad som kommer att publiceras. Du kan faktiskt inte ens räkna med att journalisten verkligen ändrar något som du har påtalat är felaktigt.

En sak att tänka på är att du har större chanser till ändringar om du själv inte är medievan. I Journalistförbundets yrkesetiska regler står det att journalister ska visa "särskild hänsyn mot ovana intervjupersoner" samt "tillmötesgå rimliga önskemål från intervjuade personer om att i förväg få veta hur och var deras uttalanden återges".

I nästa nummer av VeterinärMagazinet ska vi titta på vad du kan göra efter en publicering som har blivit missvisande. ■

Saltsjöbadens Djurklinik ny inom Evidensia

Evidensia har köpt den tidigare kliniken Solsidan och döpt om den till Saltsjöbadens Djurklinik. Nästan all personal är ny, så det känns som att börja från scratch, säger klinikchefen Anna Blomqvist.

Saltsjöbaden ligger strax utanför Stockholm, nära Solsidan som är ett villaområde som finns på riktigt och inte bara i Felix Herngrens populära tv-serie. Men strax innan Solsidans djurklinik såldes till Evidensia den 1 juni 2021, flyttade den till nya lokaler.

Anna Blomqvist började sitt klinikchefsjobb i september förra året, och hennes team består av tre veterinärer och fem djurvårdare

på olika nivåer, samt Anna som själv har nivå 3. Hon varvar chefsjobbet med det kliniska arbetet som främst består i att söva djur.

De tre veterinärerna är Teja Väisänen som närmast kom från djurkliniken Nacka och som har specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar samt ortopedi, Caroline Mason som utför lättare mjukdelskirurgi och tar sig an akutfall, samt Magda Osmolinska som främst arbetar med tandvård.

- Det är en blandning av nationaliteter, men alla pratar svenska. Det är viktigt för djurägarna, säger Anna Blomqvist.

Hon stortrivs på sitt nya jobb, som är "superroligt". Bakom sig har hon tio års erfarenhet från Bagarmossens Djursjukhus, därefter arbetade hon i två år på Djurakuten i Stockholm där hon hade personalansvar.

- Verksamheten i Saltsjöbaden är lagom stor, jag hinner med både personalfrågorna och att jobba kliniskt, och vi har alla möjlighet att följa patienterna. Vi har fått till en lugn och skön miljö, och märker att många tidigare kunder nu kommer tillbaka. Vi får massor av positiv feedback, säger Anna Blomqvist.

NYHET! GASTROMASH®

"GASTROMASH® är en smaklig mash för alla hästar som är enkel att hantera. Den är sammansatt för att ge bästa möjliga stöd vid problem från magtarmkanalen med sitt buffrande innehåll som reglerar pH-värdet och jäst som stöd för tarmfloran. GASTROMASH® är med sitt låga stärkelseinnehåll optimalt för hästar känsliga för stärkelse t ex vid olika mag/tarm- och muskelproblem. Vi använder den och jag rekommenderar den till alla hästar, men framförallt till hästar i träning- och tävlingsverksamhet samt vid behandlingar, konvalescens och rehabilitering för att vara en del i att optimera prestationsförmåga och återhämtning."

- Lotta Wallin, Legitimerad veterinär

**BALANSERAR
MAG- OCH
TARMKANALEN**

- Med Acid Buf som stöttar pH-balansen i magsäcken
- Med aktiv levande jäst som balanserar fodersmältningen
- Låg andel stärkelse & socker

Läs mer om vår nyhet på kraffthastfoder.se

KRAFFT
SWEDISH HORSE NUTRITION

Torkel Ekman startar Veterinärer för klimatet

Torkel Ekman, tidigare prefekt vid KV, SLU, startar nätverket Veterinärer för klimatet. Hittills har ett 30-tal veterinärer visat intresse för att delta.

Torkel Ekman har visserligen gått i pension, men det hindrar honom inte från att starta nya saker. Än så länge är Veterinärer för klimatet inte någon förening, utan ett löst nätverk som främst består av en e-postlista.

– Det här är bara början, men nu har jag dragit igång det. De som hittills har anmält intresse är främst tidigare arbetskamrater och kompisars kompisar. Vi får se vad det blir, säger han.

Idén kom så sent som strax före jul, då Torkel Ekman träffade företrädare för organisationerna Ingenjörer för klimatet och Läkare för miljön. Den senare har funnits sedan 1991. Det ledde till tanken att även veterinärer intresserar sig för klimat och miljö, har mycket att bidra med kunskapsmässigt samt kompetens nog att ställa rätt frågor i sammanhanget.

– Vi ska främst fokusera på hur det förändrade klimatet påverkar djurs hälsa men även vad det kan betyda för oss människor, alltså en liten annan vinkel på One health-problematiken. Och så förstås hur sådant som djurhållning och djursjukvård belastar klimat och miljö. Läkarna har jobbat en del med engångsutrustning i vården och vi bör kunna dra en del lärdomar av det arbetet, säger Torkel Ekman.

Frågorna är många: Hur kommer det sig att alla bara pratar om kornas pruttande – de repar ju metan! Hästar däremot, pruttar ut metan i atmosfären – hur påverkar det egentligen? Har kattornas stora proteinbehov någon betydelse? Och vem ska bry sig om ”det sjätte massutdöendet” av djurarter, om inte veterinärer?

Vill du vara med i nätverket, kontakta Torkel Ekman via torkelekman@hotmail.com; även Håkan Landin – hakanihede@hotmail.com tar emot anmälningar – det är viktigt att bli fler, säger Torkel Ekman.

VeterinärMagazinet

UTGIVNINGSPLAN 2023

Utgåva	Utgivning	Materialdag annonser
Nr. 2	vecka 15	10 mars
Nr. 3	vecka 22	28 april
Nr. 4	vecka 29	16 juni
Nr. 5	vecka 38	25 augusti
Nr. 6	vecka 46	13 oktober
Nr. 7	vecka 51	24 november

NYTT FÖR 2023!

Allt annonsmaterial för tidningen VeterinärMagazinet, nyhetsbrev och webb, ska fr o m 1 januari levereras till: annonsera@veterinarmagazinet.se

Vid frågor gällande annonsering, kontakta Mikaela Wollin, mikaela.wollin@veterinarmagazinet.se, 073-684 46 86

VETERINÄRMAGAZINET

Box 553
101 31 Stockholm
TS-kontrollerad upplaga: 5 700 ex
www.veterinarmagazinet.se

CHEFREDAKTÖR

ANSVARIG UTGIVARE

Ingrid Kindahl, 070-530 58 64
ingrid.kindahl@veterinarmagazinet.se

MARKNADSCHEF

Mikaela Wollin, 073-684 46 86
mikaela.wollin@veterinarmagazinet.se

FORMGIVNING

Penny Lane Communication
www.pennylanesthlm.se

ANNONSER

mikaela.wollin@veterinarmagazinet.se
073-684 46 86

Nästa materialdag: 10 mars

TRYCK

Trydells Tryckeri AB, Laholm

KORREKTUR

Michelle Bergman

BESTÄLLA | ADRESSÄNDRA

veterinarmagazinet.se eller
info@veterinarmagazinet.se

NUMMER 2 UTKOMMER v. 15.

Trycksak
3041 0091

MEMLEM AV

NYHET:

Två nya förpackningar för långtidsbehandling

Mot smärta och inflammation hos hund och katt

- Onsiors vävnadsselektivitet säkerställer de **högsta koncentrationerna där inflammationen finns**
- Onsiors **korta halveringstid** innebär kortvarig systemisk effekt
- När koncentrationen i blodet sjunker, **stannar Onsior kvar på inflammationsstället** och verkar där det behövs

70 tabl.
10 mg

60 tabl.
6 mg

Onsior: Injektionsvätska för hund och katt 20 mg/ml. Tabletter till hund 5 mg, 10 mg, 20 mg och 40 mg. Tabletter till katt 6 mg. Robenacoxib. **Indikationer:** Injektionsvätska: Smärta och inflammation i samband med ortopedisk kirurgi eller mjukdelskirurgi. Tabletter till hund: Smärta och inflammation i samband med kronisk osteoartrit. Smärta och inflammation i samband med mjukdelskirurgi. Tabletter till katt: Behandling av smärta och inflammation i samband med akuta eller kroniska muskuloskeletala sjukdomar. Lindring av måttlig smärta och inflammation i samband med ortopedisk kirurgi. **Kontraindikationer:** Mag-/tarmsår, leversjukdom (hund), kortikosteroider eller andra NSAID. Överkänslighet mot aktiv substans eller mot något hjälpämne. Skall inte användas till dräktiga eller lakterande djur. **Biverkningar:** Injektionsvätska: GI biverkningar, smärta vid injektionsstället. Tabletter, hund: GI biverkningar. Ökad leverenzymaktivitet vid långtidsbehandling. Ökad leverenzymaktivitet associerad med kliniska tecken på aptitlöshet, apati eller kräkningar var mindre vanligt. Tabletter, katt: Lindrig och övergående diarré, mjuk avföring eller kräkningar rapporteras som vanliga biverkningar i kliniska provningar vid behandling i upp till 6 dagar. Letargi kan observeras i mycket sällsynta fall. Därtill har en ökning av vissa njurparametrar (kreatinin, ureakväve i blodet och symmetrisk dimetylgarginin [SDMA]) och njursvikt rapporterats mycket sällan vid säkerhetsövervakning efter marknadsintroduktion; dessa förekom oftare hos äldre katter och i samtidigt bruk med anestesimedel eller sedativa läkemedel. **Försiktighetsåtgärder för djur:** Användning till djur med nedsatt hjärt-, njur eller leverfunktion, eller till djur som är dehydrerade, hypovolemiska eller hypotensiva, kan innebära ytterligare risker. Om användning inte kan undvikas måste dessa djur följas med noggranna kontroller. Vid risk för mag-/tarmsår, eller som tidigare har uppvisat intolerans mot andra NSAID, krävs strikt uppföljning. Hund: Skall inte ges till hundar mindre än 2,5 kg eller yngre än 3 månader (tablett)/2 månader (injektionsvätska). Vid långtidsbehandling skall leverenzymerna monitoreras. Behandlingen skall avbrytas om leverenzymaktiviteten ökar markant eller om hunden uppvisar kliniska tecken, såsom aptitlöshet, apati eller kräkningar i kombination med förhöjda leverenzym. Katt: Skall ej ges till katter som väger mindre än 2,5 kg eller yngre än 4 månader. Särskilda försiktighetsåtgärder för personer som administrerar läkemedlet till djur: Tvätta händerna och exponerad hud omedelbart efter användning av produkten. Vid intag eller självinjektion, uppsök genast läkare. För gravida kvinnor ökar oavsiktlig injektion och långvarig hudexponering risken för prematur slutning av ductus arteriosus hos fostret. Intag hos små barn ökar risken för biverkningar. **Interaktioner:** Skall inte administreras tillsammans med andra NSAID eller glukokortikosteroider. Samtidig behandling med läkemedel som påverkar det renala flödet skall följas med kliniska kontroller. Hos friska hundar, både sådana som behandlades eller inte behandlades med diuretikumet furosemid, förknippades samtidig administrering av Onsior med ACE hämmaren benazepril i 7 dagar inte med några negativa effekter på aldosteronkoncentration i urin, reninaktivitet i plasma eller glomerulär filtrationshastighet. Inga säkerhetsdata hos den avsedda djurarten och inga allmänna effektdata finns för kombinationsbehandling med robenacoxib och benazepril. Samtidig administrering av potentiellt njurtoxiska läkemedel skall undvikas. Samtidig användning av andra aktiva substanser med hög proteinbindningsgrad kan medföra toxiska effekter. Injektionsvätska och tabletter till katt: Insättande av parenteral vätsketerapi under operation bör övervägas när NSAID används perioperativt. **Dosering:** Injektionsvätska: 1 ml per 10 kg kroppsvikt (2 mg/kg) till subkutan användning. Efter kirurgi kan behandlingen som ges en gång per dag fortgå med samma dosering och vid samma tidpunkt varje dag i upp till 2 dagar. **Tabletter till hund:** Osteoartrit: 1 mg/kg kroppsvikt. Ges 1 gång dagligen. Kliniskt svar ses vanligtvis inom en vecka. Behandlingen skall avbrytas efter 10 dagar om ingen påtaglig förbättring föreligger. Vid långtidsbehandling kan dosen, så snart kliniskt svar har observerats, justeras till lägst effektiva individuella doser. Mjukdelskirurgi: 2 mg/kg kroppsvikt. Ges som en oral enkeldos utan mat minst 30 minuter före mjukdelskirurgi. Efter det kirurgiska ingreppet kan behandlingen som ges en gång per dag fortgå i upp till ytterligare två dagar. **Tabletter till katt:** Akuta muskuloskeletala sjukdomar: Behandla i upp till 6 dagar. Kroniska muskuloskeletala sjukdomar: Behandlingstiden ska bestämmas individuellt. Kliniskt svar ses vanligen inom 3-6 veckor. Behandlingen ska sättas ut efter 6 veckor om ingen klar klinisk förbättring ses. **Ortopedisk kirurgi:** Ges som en oral enkeldos före ortopedisk kirurgi. Premedicineringen skall alltid ges i kombination med butorfanolanalgesi. Tabletten skall ges utan mat minst 30 minuter före det kirurgiska ingreppet. Efter det kirurgiska ingreppet kan behandlingen som ges en gång per dag fortgå i upp till ytterligare två dagar. För hundar och katter är Onsior injektionsvätska, lösning och tabletter utbytbara i enlighet med indikationerna och de godkända behandlingsanvisningarna för de respektive läkemedelsformerna. Behandlingen ska inte överstiga en dos (antingen tablett eller injektion) per dag. Notera att de rekommenderade doserna skiljer sig mellan de två beredningsformerna. **Förpackningar: Injektionsvätska till hund och katt:** 20 ml injektionsvätska. Tabletter till hund 5 mg: 7 och 28 st. (blister), 10 mg, 20 mg och 40 mg: 7, 28 och 70 st (blister). Tabletter till katt 6 mg: 6, 30 och 60 st (blister). Receptbelagd. Datum för översyn av produktresumén januari 2021. För fullständig produktresumé och pris hänvisas till www.fass.se. Innehavare av godkännande för försäljning: Elanco GmbH. Säljs av: Elanco Denmark Aps, Lautrupvang 12 1. th, DK-2750 Ballerup. Teknisk support i Sverige tel. 08 737 88 00.

EN HÄLSOSAM VIKT BÖRJAR MED HÄLSOSAMMA VANOR

